

Vážení členové Komory specialistů pro krizové řízení a insolventi v ČR, vážení čtenáři,

diskuse týkající se nové úpravy úpadkového zákona pokračují na stránkách odborného tisku, v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR a lze doplnit veřejné slyšení na téma „Úpadkové právo“, které se konalo 24. května 2003 v Senátu Parlamentu ČR. Hodnotí se stávající legislativa a předkládají návrhy na nová řešení. Nový zákon zatím stále není připraven k předložení vládě. Diskutuje se nejenom nový zákon o správcích, ale zejména se začínají množit informace o tom, kdo je anebo není k této činnosti „povoláný“. Námětů, analýz, informací a doporučení není nikdy dost. Musí však jít o objektivní hodnocení jak stávající právní úpravy, tak také činnosti správců konkursních podstat, konkursních soudců, či působení věřitelů ve směru využívání práv a povinností v průběhu konkursních řízení. Pro takovou diskusi jsou stránky Bulletinu i webové stránky KSKŘI v ČR otevřené.

Léto je tady a Redakční rada využívá této možnosti k tomu, aby všem popřála příjemné prožití dovolené.

Vaše

Redakční rada

Upozorňujeme čtenáře, že názory zveřejněné v Bulletinu nereprezentují oficiální stanovisko KSKŘI v ČR. Rádi bychom podnítli odbornou diskusi a otiskneme vaše názory a připomínky k problémům stejně tak i k obsahu Bulletinu, které nám na sekretariát KSKŘI v ČR zašlete.

BULLETIN

č. 3, 2003, roč. VIII.

OBSAH

- 1 Úvodem**
- 2 Přehled judikátů**
Přehled judikátů týkajících se konkursního řízení za právní komisi připravila JUDr. Jarmila Veselá
- 12 Odborná diskuse**
Poznámky ke zdanění správců konkursních podstat za daňovou komisi připravila JUDr. Milena Nováková
- 15 K insolvenčnímu zákonu**
Vystoupení Ing. Ericha Deutische v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR a v Senátu Parlamentu ČR
- 19 Informace z Komory**
Kontaktní spojení na členy představenstva - aktualizace

KOMORA SPECIALISTŮ
PRO KRIZOVÉ ŘÍZENÍ A INSOLVENCII
V ČESKÉ REPUBLICE

Přehled judikátů týkajících se konkursního řízení

Vážení členové KSKŘI v ČR,

právní komise, tak jak přislíbila v minulém vydání Bulletinu připravila další judikáty z oblasti konkursního řízení za období od konce r. 2001 do r. 2003. Níže uvedený přehled rozhodnutí soudů ČR naleznete opět v plném znění na webových stránkách Komory www.kskri.cz v uzavřené oblasti.

Správce konkursní podstaty. Důvod zproštění funkce

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 8. 2001, sp. zn. 1 Ko 258/2001

Způsobilost celního úřadu být účastníkem incidenčního řízení

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 10. 2002, sp. zn. 13 Cmo 163/2002

Výzva k vyjádření. K použitelnosti § 114b o. s. ř. v konkursním řízení

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 10. 2002, sp. zn. 1 Ko 402/2002

**Vyloučení věci z konkursní podstaty. Konkursní podstata.
Majetek, jehož se nemůže týkat výkon rozhodnutí. Restituční nároky v konkursu.
Právo na bezplatný převod bytové jednotky. Předkupní právo**

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 2003, sp. zn. 29 Odo 560/2001

Předběžné opatření

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2003, sp. zn. 29 Odo 106/2003

Podmínky řízení. Způsobilost být účastníkem řízení

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2003, sp. zn. 29 Odo 242/2003

**Doručování. Doručování písemností advokátovi. Konkurs.
Náležitosti návrhu na prohlášení konkursu**

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2003, sp. zn. 29 Odo 327/2002

Konkurs. Předběžné opatření

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 4. 2003, sp. zn. 1 Ko 20/2003

Hotové výdaje správce konkursní podstaty. Vyúčtování hotových výdajů

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 4. 2003, sp. zn. 1 Ko 33/2003

V plném znění nyní zveřejňujeme Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 2003, sp. zn. 29 Odo 560/2001:

**Vyloučení věci z konkursní podstaty. Konkursní podstata.
Majetek, jehož se nemůže týkat výkon rozhodnutí. Restituční nároky v konkursu.
Právo na bezplatný převod bytové jednotky. Předkupní právo**

§ 6, § 18, § 19, § 27, § 28, § 68 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění zákonů č. 122/1993 Sb., č. 42/1994 Sb., 74/1994 Sb., č. 117/1994 Sb., 156/1994 Sb., č. 224/1994 Sb., č. 84/1995 Sb., č. 94/1996 Sb., č. 151/1997 Sb., č. 12/1998 Sb., č. 27/2000 Sb., č. 30/2000 Sb., č. 105/2000 Sb., č. 214/2000 Sb., č. 368/2000 Sb. a č. 370/2000 Sb.

§ 6, § 23, § 24 zákona č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a doplňují některé zákony (zákon o vlastnictví bytů), ve znění zákona č. 273/1994 Sb. a nálezu Ústavního soudu č. 280/1996 Sb.

§ 39 obč. zák.

§ 222 obč. zák.

§ 135, § 317 až § 322 o. s. ř.

§ 11 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění zákonů č. 210/1993 Sb., č. 90/1996 Sb., č. 27/2000 Sb. a č. 30/2000 Sb.

- I. Smlouva o převodu vlastnictví bytové jednotky z vlastnictví družstva, jejíž součástí není vzájemné vypořádání prostředků určených na financování oprav a údržby budovy, popřípadě domu a jednotky, a dále prostředků tvořených ze zisku bytového hospodářství, připadajících na převáděnou jednotku (§ 24 odst. 7 zákona č. 72/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů), je neplatná (§ 39 obč. zák.).
- II. Dům ve vlastnictví bytového družstva, v němž se nacházejí družstevní byty, není vyloučen z výkonu rozhodnutí jen proto, že člen družstva uplatnil podle zákona č. 72/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů, právo na bezplatný převod bytové jednotky v tomto domě.
- III. Za trvání konkursu na majetek bytového družstva mají členové družstva, kteří podle zákona č. 72/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů, uplatnili právo na bezplatný převod bytové jednotky v domě ve vlastnictví bytového družstva, k této bytové jednotce pouze zákonné předkupní právo.
- IV. Nároky vzešlé ze zákona č. 72/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nepodléhají režimu ustanovení zákona č. 328/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 2003, sp. zn. 29 Odo 560/2001

Z odůvodnění:

Krajský soud rozsudkem ze dne 5. prosince 2000, čj. 4 Cm 164/2000-15, zamítl žalobu na vyloučení ve výroku označené bytové jednotky a podílu na společných prostorách domu a pozemcích v Ř. ze soupisu konkursní podstaty úpadce Bytového družstva K. S. Ř.

Soud dospěl po provedeném dokazování k závěru, že převod bytu do vlastnictví žalované, provedený smlouvou o převodu vlastnictví bytu ze dne 30. dubna 1998 (dále též jen „smlouva“), uzavřenou na základě ustanovení § 6 odst. 2 zákona č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a doplňují některé zákony (zákon o vlastnictví bytů), postupem dle § 24 cit. zákona, se uskutečnil v době nepřesahující hranici šesti měsíců před prohlášením konkursu na majetek dlužníka (konkurs byl prohlášen 2. října 1998). Za stavu, kdy v době podepsání smluv o převodu bytových jednotek byl na družstvo podán návrh na prohlášení konkursu pro předlužení,

měly všechny tyto smlouvy obsahovat – dle § 24 odst. 7 uvedeného zákona – způsob vypořádání dluhů družstva, a to stanovením podílů jednotlivých členů-nabyvatelů na úhradách dluhů, neboť tyto finanční závazky úpadce souvisely s opravami a údržbou objektů; tak tomu ovšem nebylo.

Soud se vypořádal i s námitkami žalobkyně, že podpisem smlouvy nečinil úpadce právní úkon, nýbrž pouze plnil svou zákonnou povinnost, že nemohlo jít o převod uskutečněný za nápadně nevýhodných podmínek, jelikož za převod jednotky bylo poskytnuto odpovídající plnění, případně že dle § 13 odst. 7 zákona o vlastnictví bytů přešly na žalobkyni s převodem jednotky i práva a povinnosti úpadce v poměrném rozsahu, a že věc do konkursní podstaty nenáleží, neboť se jí nemůže týkat výkon rozhodnutí (exekuce).

K první z těchto námitek uvedl, že uzavření smlouvy je vždy právním úkonem toho, kdo je k takovému projevu vůle způsobilý, bez ohledu na to, že jej stíhá kontraktní povinnost. Nápadně nevýhodné podmínky

Lze podle soudu spatřovat v tom, že žalobkyně jako nabyvatelka získala bytovou jednotku bez provedení povinného vypořádání k družstvu úpadce. Přitom je vyloučeno pokládat za cenu převáděného majetku úhradu členského podílu nebo mimořádné splátky na úvěr. Neobstojí ani tvrzení o převodu práv a závazků na nabyvatele, neboť ustanovení § 13 odst. 7 zákona o vlastnictví bytů se týká již existujícího společenství vlastníků jednotek, nikoliv členů družstva.

Způsob a forma zpeněžení nemovitostí je pak záležitostí správce konkursní podstaty a takové předměty nelze zahrnovat pod ustanovení § 6 odst. 2 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“).

Úvahy soudu pak vyústily v závěr, podle něž žalobkyně a úpadce učinili uzavřením smlouvy neúčinný právní úkon ve smyslu ustanovení § 15 odst. 1 písm. c) ZKV. Podle § 6 odst. 3 ZKV pak za podmínek stanovených tímto zákonem patří do podstaty také majetek jiných osob, zejména těch, které jej nabyly na základě neúčinných právních úkonů dlužníka. Zákon tímto ustanovením přímo určuje, že při splnění podmínek dle § 15 odst. 1 písm. c) ZKV náleží do konkursní podstaty bez dalšího i předmětný nemovitý majetek, který žalobkyně nabyla na základě neúčinného právního úkonu úpadce.

K odvolání žalobkyně vrchní soud rozsudkem ze dne 12. dubna 2001, čj. 13 Cmo 50/2001-37, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně podle občanského soudního řádu, ve znění účinném před 1. lednem 2001 (dále též jen „o. s. ř.“), přičemž uzavřel, že ten zjistil skutkový stav věci v rozsahu potřebném k jejímu právnímu posouzení a s dále uvedenou výjimkou nepochybil ani při právním posouzení věci.

Podle odvolacího soudu žalobkyně především nesprávně pokládá finanční či jiná plnění, která úpadci za dobu trvání svého členského poměru poskytla, za zálohové platby na bytovou jednotku převedenou smlouvou z 30. dubna 1998. Jak podle dřívějších předpisů, tak i podle současné úpravy obsažené v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „obch. zák.“), se však vše, co člen vloží do družstva, stává majetkem družstva. Okolnost, že na pořízení majetku původních bytových družstev se jeho členové fakticky podstatnou měrou podíleli, byla zohledněna právě v zákoně o vlastnictví bytů, podle kterého převody bytů, garáží a ateliérů v budovách ve vlastnictví, popřípadě ve spoluvlastnictví družstev, na jejichž výstavbu byla poskytnuta finanční, úvěrová a jiná pomoc podle zvláštních předpisů, do vlastnictví členů – fyzických osob, jejichž nájemní vztah k bytu, garáži či ateliéru vznikl po splacení členského podílu družstvu, jsou bezplatné.

Odvolatelka si též mylně vykládá ustanovení § 222 odst. 1 obch. zák., jež nevykládá, aby se uhrazovací povinnosti člena domáhalo samo družstvo [§ 226 a § 239 odst. 4 písm. d) obch. zák.]. Při převodu vlastnictví bytů, garáží nebo ateliérů podle § 23 odst. 2

a § 24 odst. 1 a 2 zákona o vlastnictví bytů je součástí smlouvy i vzájemné vypořádání prostředků určených na financování oprav a údržby budovy, eventuálně domu a jednotky, jakož i na případném záporném zůstatku základního fondu bytového hospodářství družstva, jak plyne z § 24 odst. 7 věty druhé tohoto zákona. Toto vypořádání nelze směřovat s povinností nabyvatele uhradit nedoplatky na poměrné částce nesplaceného investičního úvěru poskytnutého na výstavbu a připadajícího na převáděnou jednotku, respektive na nesplacené části zvýhodněného úvěru na rozsáhlé opravy a stavební úpravy na převáděný byt či na nesplacenou část komerčních úvěrů připadající na byt. Povinnost splatit tyto nedoplatky nabyvateli ukládá jiné ustanovení zákona o vlastnictví bytů (§ 24 odst. 5).

Smlouva však – jak z ní odvolací soud zjistil – neobsahuje obligatorní náležitost stanovenou v § 24 odst. 7 zákona o vlastnictví bytů, takže (oproti mínění soudu prvního stupně) je neplatná podle § 39 občanského zákoníku.

Je-li smlouva neplatná, není na místě posuzovat její neúčinnost dle § 15 odst. 1 písm. c) ZKV (ta přichází v úvahu jen u platných úkonů). V okamžiku prohlášení konkursu na majetek družstva byla proto bytová jednotka v jeho vlastnictví a ve smyslu § 18 odst. 2 ZKV patří do soupisu konkursní podstaty. Námitku, že vlastnické právo žalobkyně k bytové jednotce bylo vloženo do katastru nemovitostí rozhodnutím katastrálního úřadu (tedy veřejnou listinou dle § 134 o. s. ř.) a že tato listina nebyla zařazením předmětu převodu do konkursní podstaty respektována, odvolací soud odmítl s tím, že nejde o rozhodnutí o platnosti smlouvy a že katastrální úřad posuzuje právní úkon jen z hledisek taxativně vymezených v § 5 zákona č. 265/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Rozhodnutí o povolení vkladu nebrání posouzení smlouvy v občanském soudním řízení, ať již dle § 39 obč. zák., nebo dle § 15 odst. 1 písm. c) ZKV. Zařazením bytu do konkursní podstaty nebyla porušena ani ustanovení zákona o vlastnictví bytů, Ústavy a Listiny základních práv a svobod.

Jak při neplatnosti, tak při neúčinnosti (vůči konkursním věřitelům) smlouvy musí práva žalobkyně plynout z § 23 odst. 2 a § 24 odst. 1 zákona o vlastnictví bytů respektovat i správce konkursní podstaty. Ani správce konkursní podstaty nemůže převést bytovou jednotku na žalobkyni jinak než bezplatně; musí však požadovat, aby převodní smlouvou byly vyrovnány nedoplatky připadající na převáděnou jednotku a související s překročeným čerpáním dlouhodobé zálohy na opravy a investice, popřípadě s překročeným čerpáním zálohy na nájemné, anebo s podílem na ztrátě příslušného střediska bytového hospodářství.

Důvodnou odvolací soud neshledal ani výtku, že soud prvního stupně neprovedl důkaz spisem o projednání dědictví po manželce odvolatelky (ač jí chtěla prokázat, že hodnota členského podílu, a tedy i bytu, byla penězi ocenitelná a podléhala zdanění). Předmětem dědění totiž nebyl byt, nýbrž jen členský podíl

v bytovém družstvu, a okolnost, že členský podíl je penězi ocenitelný a že jeho nabytí podléhá dědické dani, nebyla pro posouzení věci rozhodná; z téhož důvodu neprovedl důkaz dědickým spisem ani odvolací soud.

K závěru soudu prvního stupně, že ustanovení § 13 odst. 7 zákona o vlastnictví bytů se týká již existujícího společenství vlastníků jednotek, a nikoli členů družstva, odvolací soud doplnil, že v § 13 zákona o vlastnictví bytů jsou sice stanovena práva a povinnosti vlastníků jednotek, avšak o převodu či přechodu práv a závazků vyplývajících z jejich předchozího členského poměru (ať již na ně samotné, nebo na společenství vlastníků jednotek) v nich není zmínka. Odstavcem 7 onoho ustanovení se zakládá zákonný ručitelství vztah vlastníků jednotek zajišťující nově vzniklé pohledávky věřitelů vůči společenství.

Odvolací soud uzavřel, že zařazení bytové jednotky do konkursní podstaty rovněž není v rozporu s ustanovením § 6 odst. 2 ZKV, jelikož soupis majetku podstaty je titulem, kterým správce v řízení o zápisu vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí katastrálnímu úřadu dokládá, že je oprávněn nakládat se sepsaným majetkem (byť v daném případě s omezeními založenými zákonem o vlastnictví bytů).

Žalobkyně podala proti rozsudku odvolacího soudu včas dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 239 o. s. ř. namítajíc, že je dán dovolací důvod dle § 241 odst. 2 (správně odst. 3) písm. d) o. s. ř., jehož prostřednictvím lze odvolacímu soudu vytýkat, že jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Dovolatelka konkrétně uvádí, že soudy obou stupňů danou problematiku nesprávně posoudily jak z právního, tak z účetního hlediska.

V první řadě dovolatelka tvrdí, že soudy nesprávně odmítly provést důkaz dědickým spisem, který měl prokázat, že hodnota členského podílu (a tedy i bytu, který získala do vlastnictví) byla penězi ocenitelná a podléhala daňovým předpisům v rámci dědického řízení. Soud prvního stupně pominul skutečnost, že členský podíl je tvořen několika částmi, a to peněžním plněním, prací ohodnotitelnou penězi a státním příspěvkem na bydlení. Kromě toho oba soudy ponechaly stranou fakt, že poskytnutý úvěr na zaplacení členského podílu byl úročen pevnou sazbou a dovolatelka byla povinna platit i smluvený úrok. Hodnota členského podílu je úzce a nedělitelně spojena s hodnotou bytu. Jestliže by neexistoval členský podíl nebo by jej dovolatelka nezdědila, nemohla by byt získat přechodem vlastnictví v rámci dědictví. Navržený důkaz měl proto potvrdit, že členský podíl má hodnotu vyjádřitelnou v penězích a že nepřichází v úvahu bezplatný přechod vlastnictví bytové jednotky, jelikož za tento převod již v minulosti bylo zaplacen a hodnota těchto plateb je ocenitelná právě hodnotou členského podílu.

Převod bytu nelze v žádném případě hodnotit jako bezplatný, nýbrž jako převod bez doplatku následující po splnění dohodnutých finančních podmínek. Jde tedy o smlouvu *sui generis*. Termín „anuita“ není v případě

družstevních bytů nic jiného než splácení půjčky – úvěru v jednotlivých předem stanovených splátkách. Hovoří-li tedy ustanovení § 15 odst. 1 písm. c) ZKV o bezplatném převodu, jde o termín, který nelze vztáhnout na zákon o vlastnictví bytů. Potud dovolatelka odkazuje na úmysl zákonodárce vyjádřený v důvodové zprávě k zákonu o konkursu a vyrovnání, kde se u § 15 uvádí, že „odporovatelnost právních úkonů obecně znamená neúčinnost právních úkonů dlužníka vůči věřiteli, pokud takové úkony zkracují uspokojení věřitelovy vymahatelné pohledávky“. V daném případě nešlo o zkrácení práv věřitelů družstva, ale o naplnění zákona o vlastnictví bytů.

Soud prvního stupně se podle dovolatelky nezabýval skutečností, že po vzniku členství v družstvu činil její a manželův členský podíl 24 634 Kč a tuto částku uhradili jednorázově 31. prosince 1975. Po nastěhování do bytu až do roku 1998 platili družstvem stanovené měsíční částky odpovídající smluvní povinnosti člena družstva na splácení poskytnutého úvěru („anuita“) a dovolatelka na výzvu družstva uhradila v roce 1998 zbytkovou hodnotu nesplaceného dlouhodobého investičního úvěru ve výši 39 800 Kč. Tím, že zaplatila také částku 53 147,60 Kč, se dovolatelka podílela (podle užívané podlahové plochy) i na náhradě nákladů spojených se zateplením pláště domu a splacením části závazků družstva. Podle odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně měla uzavřít smlouvu s vědomím špatné hospodářské situace družstva, avšak o převod bytu žádala již v letech 1992 a 1997 (potud dovolatelka cituje též skutková tvrzení obsažená v žalobě). Dne 23. ledna 1998 dovolatelka uzavřela s družstvem písemnou smlouvu o smlouvě budoucí o převodu družstevního bytu do vlastnictví člena družstva, která jen potvrdila předchozí ústní dohodu i její snahu o převod bytu do vlastnictví. Uzavření smlouvy o převodu vlastnictví bytu proto bylo logickým vyústěním snahy družstva i jednotlivých družstevníků podle zákona o vlastnictví bytů. Z dostupných materiálů účetnictví úpadce za roky 1995-1998 vyplývá závažná skutečnost o solventnosti a ziskovosti družstva. Družstvo obdrželo návrh na prohlášení konkursu až 13. května 1998 a dovolatelka o něm byla informována na shromáždění delegátů až 7. července 1998; proto se nelze dovolávat tvrzení, že družstvo bylo ve špatné ekonomické situaci a že tento fakt byl důvodem urychleného uzavření kupní smlouvy.

Zařazení bytové jednotky a podílu na společných prostorách domu a pozemcích do soupisu konkursní podstaty úpadce proto dovolatelka pokládá za neodůvodněné, a to i ve vztahu k názoru odvolacího soudu o neplatnosti smlouvy. Dovolatelka tvrdí, že kdyby tento názor akceptovala, znamenalo by to, že zařazení bytové jednotky do konkursní podstaty bylo nicotné, protože v době prohlášení konkursu by nejen budova, ale i jednotlivé byty náležely do konkursní podstaty. Žádný soud však určovací výrokem takovou neplatnost nepotvrdil, a kdyby prejudiciální závěr odvolacího soudu v tomto směru byl uplatněn u příslušného katastrálního

úřadu, ten by jej musel odmítnout vzhledem k tomu, že bez určovacího rozsudku nemůže změnu vlastnických práv v katastru nemovitostí provést. Dosavadní vývoj situace je podle dovolatelky ve vztahu k ní nepřiměřeně tvrdý a ta jej osobně nepokládá za spravedlivý a souladný s dobrými mravy.

Odvolací soud podle názoru dovolatelky pominul při rozhodování i fakt, že při převodu bytů a nebytových prostor podle zákona č. 42/1992 Sb. a č. 72/1994 Sb. označil Ústavní soud (v nálezu sp. zn. IV.460/98 právo družstevníka na převedení bytu do jeho vlastnictví za právo s hlubokým majetkovým obsahem. Restituční charakter obou těchto zákonů je nesporný, přičemž podle § 68 ZKV platí, že věci, které mají být vydány oprávněným osobám podle zákonů upravujících zmírnění některých majetkových křivd, se zahrnují do podstaty pouze tehdy, jestliže nároky nebyly v zákonem stanovených lhůtách uplatněny nebo byly zamítnuty. Ona přitom žádost podala včas.

Dále dovolatelka nesouhlasí s názorem odvolacího soudu na její výklad ustanovení § 222 obch. zák. a opět uvádí, že uplatnění obou rozsudků by v tomto ustanovení formulovanou zásadu, že členové neručí za závazky družstva, popíralo.

Za matoucí pokládá dovolatelka též názor, že v § 24 odst. 7 zákona o vlastnictví bytů je stanovena povinnost člena družstva podílet se na vyrovnání případných nedoplatků vzniklých v souvislosti s financováním oprav a údržby budovy (...), jakož i na případném záporném zůstatku základního fondu bytového hospodářství družstva. Povinností členů družstva je pouze uhradit své nedoplatky, tj. platby interně předepsané orgánem družstva; jakoukoli jinou uhrazovací povinnost člena družstva ve vztahu ke ztrátám družstva je možné založit pouze postupem podle § 222 obch. zák.

Dovolatelka rovněž nesouhlasí s tím, že odvolací soud neakceptoval její názor, podle kterého není možné, aby správce konkursní podstaty svým rozhodnutím o zařazení věci do soupisu majetku konkursní podstaty zpochybnil existenci veřejné listiny, a s tím, že rozhodnutí o povolení vkladu nebrání tomu, aby soud v občanském soudním řízení posuzoval neplatnost smlouvy podle § 39 obč. zák. Nelze rovněž současně akceptovat neplatnost i neúčinnost smlouvy. Odvolacímu soudu dále dovolatelka vytýká, že pominul její argumentaci, podle které by jí zamítavým rozhodnutím soudu byla způsobena škoda (v důsledku nesouladu zákona o vlastnictví bytů se zákonem o konkursu a vyrovnání), za kterou by odpovídala Česká republika.

Pod bodem V. dovolání dovolatelka namítá, že u zjištění z notářských zápisů ze shromáždění delegátů družstva se soud předběžně nezabýval otázkou platnosti závěrů tohoto shromáždění, poukazujíc na nedostatečný počet členů družstva na shromážděních. Dále v tomto bodě vznáší výhrady k neúplné argumentaci soudu ohledně skutkových zjištění o činnosti úpadce a jeho orgánů.

V bodě VI. dovolání pak dovolatelka rozepisuje skutkové údaje o úctech družstva, majíc za to, že tyto vysvětlí nesprávný výklad odvolacího soudu. V závěru

tohoto bodu dovolání pak vyslovuje přesvědčení, že nelze připustit výklad § 24 odst. 7 zákona o vlastnictví bytů, podle kterého dluhy úpadce měly být zaplacený v rámci bezúplatného převodu nemovitostí. Vůle zákonodárce zde vyplývá z důvodové zprávy k zákonu o vlastnictví bytů, v níž je o odstavcích 5 a 6 původního § 24 uvedeno, že „vyjadřují skutečnost, že dosavadní nájemci bytů v domech stavebních bytových družstev v rámci úhrad z nájemného z bytů vytvářeli prostředky na financování údržby, budoucích oprav, popřípadě zlepšování družstevního domu. Získané prostředky na úhradu budoucích nákladů jsou ve vlastnictví družstva. Je ekonomicky odůvodněné, aby prostředky, které byly nájemci bytů formou nájemného akumulovány pro budoucí potřeby úhrady nákladů spojených s konkrétními domy či byty, byly vlastníky bytů převedeny“. Je tedy jasné – uzavírá dovolatelka – že mělo jít o prostředky pořízené formou nájemného a rozpočítávání jiných dluhů není možné. Závěr, že smlouva je neplatná ve smyslu § 39 obč. zák., protože neobsahuje obligatorní náležitosti, je tudíž mylný.

Proto dovolatelka požaduje, aby Nejvyšší soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Podle bodu 17. hlavy první části dvanácté zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu, ve znění účinném před 1. lednem 2001). O takový případ jde i v této věci, jelikož odvolací soud dovolání ve shodě s bodem 15. hlavy I. části dvanácté zákona č. 30/2000 Sb. rovněž projednal a rozhodl o něm podle dosavadního znění občanského soudního řádu.

Dovolání je přípustné dle § 239 odst. 1 o. s. ř.

Vzhledem k tomu, že odvolací soud nevymezil právně významné otázky, pro něž připustil dovolání, výrokem rozhodnutí (srov. nález Ústavního soudu z 20. února 1997, sp. zn. III ÚS 253/96, otištěný v příloze sešitu č. 7, ročníku 1997, Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek) je dovolání přípustné pro všechny právní otázky, na nichž napadené rozhodnutí spočívá a jejichž řešení bylo dovoláním zpochybněno.

Dovolací soud posuzuje z úřední povinnosti pouze vady vyjmenované v § 237 odst. 1 o. s. ř., jejichž existence činí rozhodnutí odvolacího soudu zmatečným, a (je-li dovolání přípustné) jiné vady řízení, jestliže mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci; jinak je oprávněn rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumat jen v rozsahu, ve kterém byl jeho výrok napaden, přičemž je vázán uplatněným dovolacím důvodem, včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil (§ 242 odst. 1 a 3 o. s. ř.).

Dovolatelka výslovně opírá dovolání toliko o dovolací důvod dle § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř., po obsa-

hové stránce jím však uplatňuje i dovolací důvody vypočtené v § 241 odst. 3 o. s. ř. pod písmeny b) a c), spočívající v tom, že řízení je postiženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [písmeno b)] a rozhodnutí vycházející ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování [písmeno c)]. První z těchto důvodů vystihuje argumentem, že soudy neprovedly důkaz dědickým spisem, se druhým se pojí skutková tvrzení o platbách, jež za dobu nájemního vztahu hrádila družstvu, o okolnostech, za nichž s družstvem uzavřela smlouvu o budoucí smlouvě, a o tom, kdy a jak byla informována o hrozícím konkursu družstva, jakož i většina tvrzení snášených podrobně pod body V. a VI. dovolání.

U dovolání, jehož přípustnost byla založena podle ustanovení § 239 odst. 1 o. s. ř. (tedy pro právní významnost rozhodnutí) žalobkyně nemá k dispozici dovolací důvod uvedený v § 241 odst. 3 písm. c) o. s. ř. (srov. rozhodnutí uveřejněné pod číslem 34/1994 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, jakož i mnohá další rozhodnutí Nejvyššího soudu). Výše zmíněnou skutkovou argumentací dovolatelky se proto Nejvyšší soud jako právně bezvýznamnou dále nezabýval.

Dále Nejvyšší soud soustředil dovolací přezkum především k existenci dovolacího důvodu dle § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním – jak uvedeno výše – nemohl být zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází. Pro právní posouzení věci jsou rozhodné skutkové závěry, podle kterých:

- 1) smlouvou o převodu vlastnictví bytu ze dne 30. dubna 1998 převedlo Bytové družstvo K. S. Ř. do vlastnictví žalobkyně (společně s podílem na společných prostorách domu a pozemcích) bytovou jednotku, kterou do té doby měla v družstevním nájmu. Smlouva neobsahuje ujednání o způsobu vypořádání dluhů družstva (stanovením podílu nabyvatelky na úhradách dluhů);
- 2) na základě smlouvy bylo vloženo účastnické právo žalobkyně do katastru nemovitostí, a to s účinky vkladu ke dni 9. červnu 1998;
- 3) usnesením ze dne 2. října 1998, sp. zn. 99 K 21/98, prohlásil krajský soud konkurs na majetek družstva;
- 4) správce konkursní podstaty sepsal bytovou jednotku a podíl na společných prostorách domu a pozemcích do konkursní podstaty úpadce;
- 5) žalobkyně na základě výzvy konkursního soudu podala včas žalobu na vyloučení věci z konkursní podstaty.

Se zřetelem k době vydání napadeného rozsudku založil Nejvyšší soud své další závěry především na vý-

kladu ustanovení zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění zákonů č. 122/1993 Sb., č. 42/1994 Sb., č. 74/1994 Sb., č. 117/1994 Sb., č. 156/1994 Sb., č. 224/1994 Sb., č. 84/1995 Sb., č. 94/1996 Sb., č. 151/1997 Sb., č. 12/1998 Sb., č. 27/2000 Sb., č. 30/2000 Sb., č. 105/2000 Sb., č. 214/2000 Sb., č. 368/2000 Sb. a č. 370/2000 Sb.

Při výkladu zákona o vlastnictví bytů pak Nejvyšší soud vyšel z jeho znění ke dni uzavření smlouvy (k 30. dubnu 1998), tj. ve znění zákona č. 273/1994 Sb. a nálezu Ústavního soudu č. 280/1996 Sb.

Podle ustanovení § 19 ZKV, jsou-li pochybnosti, zda věc, právo nebo jiná majetková hodnota náleží do podstaty, zapíše se do soupisu podstaty s poznámkou o nárocích uplatněných jinými osobami anebo s poznámkou o jiných důvodech, které zpochybňují zařazení věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty do soupisu (odstavec 1). Soud uloží tomu, kdo uplatňuje, že věc, právo nebo jiná majetková hodnota neměla být do soupisu zařazena, aby ve lhůtě určené soudem podal žalobu proti správci. V případě, že žaloba není včas podána, má se za to, že věc, právo nebo jiná majetková hodnota je do soupisu pojata oprávněně (odstavec 2).

Podstatou vylučovací (excindační) žaloby podle § 19 ZKV je pro konkurs (ale i pro účastníky řízení o žalobě) závazným způsobem vyřešit otázku, zda majetek sepsaný do konkursní podstaty (některá z jeho částí) byl do soupisu pojat oprávněně a jestli zde není silnější právo jiné osoby než úpadce, které soupis tohoto majetku a jeho následné zpeněžení v konkursu vylučuje.

K předpokladům, za nichž lze vyhovět žalobě na vyloučení věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty ze soupisu majetku konkursní podstaty, ve shodě se standardním výkladem podávaným soudní prací (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu uveřejněný pod číslem 27/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), patří, že:

- 1) majetek byl správcem konkursní podstaty příslušného úpadce vskutku pojat do soupisu majetku konkursní podstaty;
- 2) excindační žaloba podaná osobou odlišnou od úpadce došla soudu nejpozději posledního dne lhůty určené této osobě k podání žaloby výzvou soudu, který prohlásil konkurs;
- 3) žalovaným je správce konkursní podstaty;
- 4) v době, kdy soud rozhoduje o vyloučení věci, trvají účinky konkursu a věc je nadále sepsána v konkursní podstatě (nebyla v mezidobí ze soupisu majetku konkursní podstaty vyloučena správcem);
- 5) osoba, která se domáhá vyloučení věci ze soupisu, prokázala nejen to, že věc neměla být do soupisu zařazena, nýbrž i to, že právo, které vylučovalo zařazení věci do soupisu majetku konkursní podstaty, svědčí jí.

Pro výsledek dovolacího řízení je určující, zda je dána poslední z vypočtených podmínek (o splnění

předchozích čtyř neměli pochybnosti účastníci řízení ani soudy nižších stupňů).

Dovolatelka svou argumentaci staví na závěru, že je vlastníci majetku sepsaného do konkursní podstaty, a že právní úkon, jímž bytovou jednotku a podíly na společných prostorách domu a pozemcích nabyla, nebyl ani neplatný, ani neúčinný.

Námítka, že tento majetek neměl být zařazen do konkursní podstaty úpadce, založila dovolatelka především na tvrzení, že tomu bránilo ustanovení § 68 ZKV.

Podle ustanovení § 68 odst. 1 ZKV platí, že věci, které mají být vydány oprávněným osobám podle zákonů upravujících zmírnění některých majetkových křivd, se zahrnují do podstaty pouze tehdy, jestliže nároky nebyly v zákonem stanovených lhůtách uplatněny nebo byly zamítnuty.

Jak se podává i z rubriky k cit. ustanovení („Vztah k restitučním nárokům“), týká se tato úprava tzv. restitučních zákonů. Jde tedy především o zákon č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, zákon č. 173/1990 Sb., kterým se zrušuje zákon č. 68/1956 Sb., o organizaci tělesné výchovy, a kterým se upravují některé další vztahy týkající se dobrovolných tělovýchovných organizací, zákon č. 212/2000 Sb., o zmírnění některých majetkových křivd způsobených holocaustem a o změně zákona č. 243/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související se zákonem č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 93/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 298/1990 Sb., o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého, zákon č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd, zákon č. 87/991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, zákon č. 232/1991 Sb., o podmínkách a způsobu navrácení majetkových práv vyplývajících ze zákona č. 173/1990 Sb., který se zrušuje zákon č. 68/1956 Sb., o organizaci tělesné výchovy, a kterým se upravují další vztahy týkající se dobrovolných tělovýchovných organizací, zákon č. 243/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související se zákonem č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 93/1992 Sb., a zčásti o zákon č. 42/1992 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech.

Zákon o vlastnictví bytů však mezi tyto zákony nepatří, zákonem upravujícím zmírnění některých majetkových křivd není a nároky z něj vzešlé režimu ustanovení § 68 ZKV nepodléhají. Opačný závěr neplyne ani z dovolatelkou zmíněného nálezu Ústavního soudu ze dne 4. února 1999, sp. zn. IV. ÚS 460/98, uveřejněného ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu ČR, svazku 13, části I., pod číslem 21.

Další výhrada dovolatelky tkví v její představě, že správce konkursní podstaty není oprávněn zařadit do soupisu majetku konkursní podstaty majetek, o němž pojednává veřejná listina (zde je míněna vazba na Ka-

tastr nemovitostí České republiky) a ve zpochybnění závěru, že rozhodnutí o povolení vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí nebrání tomu, aby soud v občanském soudním řízení posuzoval neplatnost smlouvy podle § 39 obč. zák. Také tato námítka je zjevně nedůvodná.

Podle ustanovení § 11 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění účinném v době rozhodování odvolacího soudu, tj. ve znění zákonů č. 210/1993 Sb., č. 90/1996 Sb., č. 27/2000 Sb. a č. 30/2000 Sb., platilo, že ten, kdo vychází ze zápisu v katastru učiněného po 1. lednu 1993, je v dobré víře, že stav katastru odpovídá skutečnému stavu věci, ledaže musel vědět, že stav zápisů v katastru neodpovídá skutečnosti.

Zápis vlastnického práva do katastru nemovitostí (učiněný po 1. lednu 1993) tedy sám o sobě nedokládá vlastnictví osoby, v jejíž prospěch byl zápis nemovitosti proveden, nýbrž jen dobrou víru toho, kdo ze zápisu vychází.

Podle ustanovení § 135 o. s. ř. soud je vázán rozhodnutím příslušných orgánů o tom, že byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt postížitelný podle zvláštních předpisů, a kdo je spáchal, jakož i rozhodnutím o osobním stavu; soud však není vázán rozhodnutím v blokovém řízení (odstavec 1). Jinak otázky, o nichž přísluší rozhodnout jinému orgánu, může soud posoudit sám. Bylo-li však o takové otázce vydáno příslušným orgánem rozhodnutí, soud z něho vychází (odstavec 2).

Neexistuje pak žádný zákonný důvod, pro který by soud v řízení, jehož předmětem není přímo určení vlastnického práva k majetku zapsanému v katastru nemovitostí nebo určení neplatnosti převodní smlouvy, na jejímž základě k zápisu došlo, nemohl předběžně (ve shodě s ustanovením § 135 odst. 2 o. s. ř.) zkoumat otázku existence vlastnického práva a vyslovit se k platnosti nabytí, když rozhodnutí katastrálního úřadu není v uvedeném smyslu rozhodnutím o vlastnickém právu. Tento závěr Nejvyšší soud formuloval a odůvodnil již v rozsudku uveřejněném pod číslem 53/1999 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, přičemž v jeho rozhodovací praxi jde o závěr standardní, na němž nevidí důvodu ničeho měnit.

Právo správce konkursní podstaty zařadit do majetku konkursní podstaty jakoukoli věc, právo nebo jinou majetkovou hodnotu, o níž má pochybnosti, zda do podstaty náleží, pak jednoznačně vymezuje ustanovení § 19 odst. 1 ZKV, a to bez zřetele k tomu, zda případný zápis v katastru nemovitostí svědčí jiné osobě. V konkursních poměrech je (a s přihlédnutím k historickému vývoji českého úpadkového práva vždy byl obsah ustanovení § 19 ZKV standardní metodou řešení sporů o majetek z neplatného či neúčinného právního úkonu. Jde o institut obecně známý i v zahraničních úpravách úpadkového práva, přičemž dostatečnou ochranou osob, jež tvrdí, že majetek byl sepsán neoprávněně, je právě excindační žaloba. Ostatně, nejde o úpravu vlastní toliko konkursnímu právu;

stejnou metodou (vylučovací žalobou, kterou musí podat ten, kdo se domnívá, že má k věci silnější právo) se totiž řeší (a z historického pohledu v českých zemích vždy řešil) i spor o majetek sepsaný v rámci exekuce (srov. např. § 267 o. s. ř.). Ve shodě s výše uvedeným byl již ve stanovisku občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. června 1998, Cpjn 19/98, uveřejněném pod číslem 52/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, formulován [pod bodem XXIX. stanoviska, str. 197-199 (373-375)] závěr, podle něž správce konkursní podstaty zařadí do soupisu konkursní podstaty každou věc, pohledávku nebo právo mající majetkovou hodnotu, o nichž má za to, že patří nebo mohou patřit do podstaty, i když tu je pochybnost, zda do podstaty skutečně patří. Zapsané věci, pohledávky a další práva, o nichž jsou pochybnosti, zda do podstaty skutečně patří, mohou být ze soupisu konkursní podstaty vyloučeny – nedošlo-li k vyřešení sporné otázky mimosoudní dohodou uzavřenou se správcem konkursní podstaty nebo nevyhověl-li správce konkursní podstaty dobrovolně námitkám osoby, která u něj uplatnila svá práva k věci – jen na základě rozhodnutí soudu, kterým bylo vyhověno žalobě o vyloučení věci (pohledávky nebo práva) ze soupisu podstaty podané proti správci konkursní podstaty. Přitom též vysvětlil, že ani rozhodnutí soudu o určení vlastnického práva žalobce k věci není takovou právní skutečností, která by měla sama o sobě za následek vyloučení této věci ze soupisu majetku patřícího do konkursní podstaty úpadce. Marné uplynutí lhůty k podání vylučovací žaloby, a stejně tak i jiné než vyhovující soudní rozhodnutí o této žalobě, pak má za následek nevyvratitelnou právní domněnku, že věc byla pojata do soupisu oprávněně (a že tedy může být bez ohledu na původní pochybnosti, zda patří do podstaty, a bez zřetele k tomu, kdo je zapsán jako vlastník majetku v katastru nemovitostí, jako součást konkursní podstaty zpeněžena). Ani potud proto námitka dovolatelky důvodná není.

Dovolatelka dále tvrdí, že nelze současně akceptovat neplatnost i neúčinnost smlouvy. K tomu je nutno uvést, že z pohledu důvodu, pro který správce konkursní podstaty příslušný majetek sepíše do konkursní podstaty, ačkoliv je vlastnický připsán jiné osobě, je plně možné (též proto, aby se vyjasnil okruh sporných otázek v případném sporu o vylučovací žalobě), aby jako důvod soupisu uvedl neplatnost smlouvy a pro případ, že nejde o neplatnou smlouvu, její neúčinnost [k tomu srov. opět též bod XXIX. stanoviska, str. 198 (374), třetí odstavec zdola, kde se mimo jiné uvádí, že soupis se provede s poznámkou o důvodech, které zařazení do soupisu zpochybňují; poznámku správce učiní ihned poté, co se o těchto důvodech dozví, a to buď na základě vlastního šetření, nebo z námitek, které proti soupisu byly vzneseny úpadcem nebo třetími osobami]. Jako výtku adresovaná odvolacímu soudu však tento argument dovolatelky též neobstojí, jelikož ten své rozhodnutí založil pouze na závěru o neplatnosti smlouvy a sám uzavřel, že je-li smlouva neplatná, není na

místě posuzovat její neúčinnost dle § 15 odst. 1 písm. c) ZKV (ta přichází v úvahu jen u platných úkonů).

Nedůvodná je též námitka dovolatelky, že soud pomínil její argumentaci, podle které by jí zamítavým rozhodnutím soudu byla způsobena škoda (v důsledku nesouladu zákona o vlastnictví bytů se zákonem o konkursu a vyrovnání), za kterou by odpovídala Česká republika. To, zda a na jakém základě může dovolatelce vzniknout škoda, není a nebylo předmětem tohoto sporu, takže odvolací soud se touto argumentací (pro výsledek řízení právně bezvýznamnou) správně nezabýval. Pro úplnost se dodává, že mezi zákonem o vlastnictví bytů a zákonem o konkursu a vyrovnání podle Nejvyššího soudu (bez ohledu na výsledek tohoto řízení) žádný rozpor není a nebyl.

Další námitky vznášejí dovolatelka k výkladu ustanovení § 222 obch. zák., opakujíc (ve shodě se svou argumentací v předchozích fázích řízení), že uplatnění rozsudků soudů nižších stupňů by popíralo v tomto ustanovení formulovanou zásadu, že členové neručí za závazky družstva.

Podle ustanovení § 222 odst. 1 obch. zák. (ve znění platném v současné době, v době uzavření smlouvy i v době prohlášení konkursu na majetek družstva) družstvo je právnickou osobou. Za porušení svých závazků odpovídá celým svým majetkem (odstavec 1). Členové neručí za závazky družstva (odstavec 2 věta první).

Dovolatelka se mylí, usuzuje-li, že postup, uplatněný vůči ní v konkursním řízení, uvedenou zásadu popírá. Je-li správný závěr, že smlouva o převodu vlastnictví bytu ze dne 30. dubna 1998 je absolutně neplatná pro rozpor se zákonem, pak majetek, který je nyní v katastru nemovitostí vlastnický připsován dovolatelce, nikdy nepřestal být majetkem družstva. Jeho zpeněžením v konkursu prohlášeném na majetek bytového družstva situace, kdy by dovolatelka ručila za závazky družstva „svým majetkem“, nenastala (k pojmu bytové družstvo a k tomu, jaká práva mají členové takového družstva, srov. též rozsudek Nejvyššího soudu uveřejněný pod číslem 12/2001 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek – dále též jen „R 12/2001“). Jinak řečeno, je-li smlouva, na základě které měla dovolatelka nabýt bytovou jednotku do svého vlastnictví, neplatná, pak dovolatelka o „svůj majetek“ nepřišla. K popření zásady formulované v § 222 odst. 2 věty první obch. zák. v takovém případě nedochází.

Zbývá vypořádat se se závěrem odvolacího soudu, že smlouva je neplatná pro rozpor s ustanovením § 24 odst. 7 zákona o vlastnictví bytů.

Úvahu odvolacího soudu, podle níž označené ustanovení ukládá členu družstva povinnost podílet se na vyrovnání případných nedoplatků vzniklých v souvislosti s financováním oprav a údržby budovy (...), jakož i na případném záporném zůstatku základního fondu bytového hospodářství družstva, označuje dovolatelka za matoucí s tím, že povinností členů družstva je pouze uhradit své nedoplatky, tj. platby interně předepsané orgánem družstva, a že jakoukoli jinou

uhrazovací povinnost člena družstva ve vztahu ke ztrátám je možné založit pouze postupem podle § 222 obch. zák.

Ustanovení § 24 zákona o vlastnictví bytů v době uzavření smlouvy o převodu vlastnictví bytu (ze dne 30. dubna 1998) určovalo, že součástí smlouvy o převodu jednotky uzavřené podle odstavce 1 nebo 2 je závazek nabyvatele uhradit družstvu částku, která odpovídá nesplaceným úvěrům s příslušenstvím poskytnutým družstvu, připadajícím na převáděný byt, popřípadě nebytový prostor (garáž, ateliér) k datu pravidelné pololetní splátky úvěru ve smyslu odstavce 6. Vlastnictví k jednotce přechází až po splnění tohoto závazku (odstavec 5). Součástí smlouvy o převodu vlastnictví jednotky z vlastnictví družstva je vzájemné vypořádání prostředků určených na financování oprav a údržby budovy, popřípadě domu a jednotky, a dále prostředků tvořených ze zisku bytového hospodářství (dále jen „prostředky určené k vypořádání“), připadajících na převáděnou jednotku. Vzájemným vypořádáním se přitom rozumí vyrovnání jak nevyčerpaných zůstatků, tak vyrovnání nedoplatků ze strany nabyvatele. Nevyčerpané prostředky určené k vypořádání převede družstvo právnické osobě zabezpečující správu domu (§ 10). Pro použití převedených prostředků platí ustanovení § 15 obdobně. V případě, že správa domu není zajišťována právnickou osobou, převede družstvo nevyčerpané prostředky určené k vypořádání vlastníku jednotky (odstavec 7).

Odvolační soud založil svůj závěr o neplatnosti smlouvy na skutkovém zjištění učiněném z obsahu smlouvy, podle kterého smlouva neobsahuje vzájemné vypořádání prostředků určených na financování oprav a údržby budovy, popřípadě domu a jednotky, a dále prostředků tvořených ze zisku bytového hospodářství, připadajících na převáděnou jednotku.

Na tomto místě je třeba opět zdůraznit, že nemají-li u dovolání přípustného podle § 239 o. s. ř. místo skutkové argumenty [nelze-li úspěšně uplatnit dovolací důvod dle § 241 odst. 3 písm. c) o. s. ř.], zužuje se dovolací přezkum na posouzení otázky, zda absence uvedeného ujednání má vskutku za následek absolutní neplatnost smlouvy. Potud pak Nejvyšší soud sdílí závěr odvolacího soudu, že náležitost předepisovaná ustanovením § 24 odst. 7 zákona o vlastnictví bytů je obligatorní náležitostí smlouvy, jejíž absence vskutku zakládá neplatnost celé smlouvy pro rozpor se zákonem (srov. § 39 obč. zák.). Tato interpretace opět není – jak se mylně domnívá dovolatelka – v rozporu s úpravou obsaženou v § 222 obch. zák. Závazky, k jejichž úhradě je nabyvatel bytové jednotky povinen podle § 24 odst. 5 a 7 zákona o vlastnictví bytů a které musí být upraveny smlouvou, jsou totiž těmi, jež na sebe nabyvatel bere dobrovolně, v souvislosti se zvláštní zákonnou úpravou, která mu v případě, že se tak rozhodne, umožní získat jako protihodnotu příslušnou bytovou jednotku.

Úsudek odvolacího soudu byl zčásti nepřesný toliko v posouzení důsledků této neplatnosti. Je-li smlouva

neplatná, pak se dovolatelka nestala vlastníkem majetku, o jehož vyloučení ze soupisu konkursní podstaty vede spor, a již tento závěr postačuje k zamítnutí excindační žaloby (proto, že dovolatelce neschází právo, jež by odůvodňovalo vyloučení majetku ze soupisu). Nelze však přisvědčit názoru, podle kterého jak při neplatnosti, tak při neúčinnosti smlouvy musí práva dovolatelky vyplývající z ustanovení § 23 odst. 2 a § 24 odst. 1 zákona o vlastnictví bytů respektovat i správce konkursní podstaty (potud, že ani on nemůže převést bytovou jednotku na žalobkyni jinak než bezplatně).

V této souvislosti (a to i ve spojení s námitkou, která zazněla v předchozích fázích řízení a na kterou reagoval ve svém rozhodnutí soud prvního stupně) je nezbytné přičinit několik poznámek k objasnění otázky, zda majetek, o který se vede spor, podléhá výkonu rozhodnutí (exekuci).

Podle ustanovení § 6 odst. 2 věty druhé ZKV do (konkursní) podstaty nenáleží majetek, jehož se nemůže týkat výkon rozhodnutí; majetek sloužící podnikatelské činnosti z podstaty vyloučen není.

Majetek, který nepodléhá výkonu rozhodnutí, upravují (v rozhodné době upravovala) především ustanovení § 317 až § 322 o. s. ř. Ustanovení § 317 a § 319 o. s. ř. se týkají pohledávek, které nemohou být postiženy výkonem rozhodnutí, ustanovení § 320 odst. 2 o. s. ř. výkonu rozhodnutí postižením členského podílu člena družstva a ustanovení § 322 odst. 2 o. s. ř. tam vyjmenovaných movitých věcí. Jelikož o žádný z těchto případů nejde, zbývá vypořádat se s úpravou obsaženou v § 321 a § 322 odst. 1 o. s. ř.

Podle ustanovení § 321 o. s. ř. platí, že výkonem rozhodnutí nemohou být postiženy věci, jejichž prodej (a tím i zpeněžení ve smyslu § 27 ZKV) je podle zvláštních předpisů zakázán, nebo které podle zvláštních předpisů výkonu rozhodnutí nepodléhají.

V posuzované věci o žádný z těchto případů nejde, když občanský soudní řád, zákon o konkursu a vyrovnání ani zákon o vlastnictví bytů (případně jiný zákonný předpis) zákaz prodeje bytových jednotek, podílu na společných prostorách domu a podílu na pozemcích neformulují, stejně jako (pro případ, že zde by v důsledku neplatnosti smluv v domě nebylo vyloučených bytových jednotek – srov. § 7 zákona o vlastnictví bytů) nevyslovují zákaz prodeje domů ve vlastnictví bytového družstva, v nichž se nacházejí družstevní byty. Nejde také o věc, která by podle těchto (nebo jiných zvláštních předpisů) nepodléhala výkonu rozhodnutí.

V intencích ustanovení § 322 odst. 1 o. s. ř. pak výše označené věci nespádají ani do kategorie věcí, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, a věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly. U povinného, kterým je právnická osoba (zde bytové družstvo), takové kritérium již z povahy věcí není použitelné.

Pro konkursní řízení je pak typické, že je zde více věřitelů, kteří uplatňují více majetkových nároků spo-

lečně (v jediném řízení) vůči jedinému dlužníku a kteří se z dlužníkovu majetku (případně z majetku, na nějž se pro tyto účely hledí jako na dlužníkovu majetek, ač je vlastnický připsán osobám jiným) uspokojí poměrně. Podstatu konkursního řízení ostatně vystihuje samo slovo „konkurs“, jež pochází z latinského termínu „*concur-sus creditorum*“, odrážejícího fakt, že jde o souběh věřitelů formou přihlašování pohledávek za účelem jejich uspokojení z konkursní podstaty (shodně srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu uveřejněné pod čísly 74/2001 a 27/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Někdy bývá konkurs zjednodušeně označován též jako hromadná exekuce.

Jak se podává již z R 12/2001, družstvo je právnická osoba a představuje společenství neuzavřeného počtu osob založené za účelem podnikání nebo zajišťování hospodářských, sociálních anebo jiných potřeb svých členů (§ 221 odst. 1, § 222 odst. 1 věta první obč. zák.) s tím, že může jít i o potřeby bytové. Ustanovení § 23 a § 24 zákona o vlastnictví bytů upravují (mimo jiné) právě vztahy družstva k jeho členům (tím, že zakládají specifická oprávnění členů bytového družstva k majetku tohoto družstva).

Osobami, které pak svými hlasy v rámci toho, co se nazývá družstevní demokracií, ovlivňují (mohou ovlivnit) chování družstva navenek (a to i prostřednictvím volby jeho statutárních orgánů) a na rozdíl od osob, které s družstvem vstupují do obchodních vztahů, znají nebo při náležitě pečlivosti alespoň mohou znát přesné majetkové poměry družstva a mají nebo mohou mít i řadu vnitřních informací o chodu družstva, jsou pak právě členové družstva.

Závěr, že věřitelé družstva nemohou uspokojit své oprávněné nároky z majetku družstva jen proto, že ustanovení zákona o vlastnictví bytů přiznávají zvláštní práva k tomuto majetku (práva na bezúplatný převod) členům družstva, že tento majetek není postižitelný exekucí, a tudíž ani konkursem, případně, že tato práva přetrvávají i v exekučním nebo konkursním řízení, by byl nejen v rozporu se zásadami, na nichž spočívá majetková odpovědnost družstva za závazky družstva (§ 222 odst. 1 věta druhá), nýbrž i v hrubém rozporu s ochranou práv třetích osob (jež na rozdíl od členů družstva nemají na případné nezodpovědné chování družstva co do přebírání závazků, které není schopno hradit, žádného vlivu). Je naopak logické se domnívat, že zákonodárce úpravou vztahů mezi členem družstva a bytovým družstvem v zákoně o vlastnictví bytů (pro účely případného vyčlenění a převodu bytové jednotky do vlastnictví člena bytového družstva) neměl v úmyslu ohrozit nebo oslabit dobytost stávajících nebo v budoucnu vzniklých pohledávek třetích osob vůči bytovému družstvu tím, že by tento majetek učinil (v intencích právních názorů předestíraných dovolatelkou) prakticky neupotřebitelným pro účely zajištění závazků družstva.

Také celkové pojetí úpravy zpeněžování majetku sepsaného do konkursní podstaty v zákoně o konkursu a vyrovnání nasvědčuje závěru, že správce konkursní

podstaty úpadce, jímž je bytové družstvo, povinnost převést bytovou jednotku do vlastnictví člena úpadce bezplatně nemá. Tak z ustanovení § 27 odst. 2 poslední věty ZKV plyne, že při zpeněžení majetku podstaty není správce konkursní podstaty vázán smluvními předkupními právy a podle § 28 odst. 5 ZKV zanikají zpeněžením věci, práva nebo pohledávky v konkursu též zajišťovací práva (zástavní právo, zadržovací právo, omezení převodu nemovitosti, převod práva dle § 553 občanského zákoníku nebo postoupení pohledávky dle § 554 občanského zákoníku), a to i v případě, že oddělení věřitelé nepřihlásili své pohledávky.

Z principu ochrany práv třetích osob proto plyne jednoznačný závěr, že právo člena družstva dle § 23 a § 24 zákona o vlastnictví bytů (tj. právo na bezplatný převod bytové jednotky v domě ve vlastnictví bytového družstva – úpadce) lze jak v případě, že družstvo je v konkursu, tak v případě, že na majetek ve vlastnictví bytového družstva, který podléhá režimu zákona o vlastnictví bytů, je vedena exekuce, zachovat jen v rozsahu, ve kterém nezasahuje do práv třetích osob (věřitelů družstva). V rozporu s tímto závěrem je představa, že by správce konkursní podstaty měl povinnost i za trvání konkursu převést majetek (bytovou jednotku) úpadce (družstva) do vlastnictví člena družstva bezplatně. Nemůže-li z výše uvedených důvodů za trvání konkursu již jít o bezplatný převod, je nutno s právem na převod bytu do vlastnictví osob uvedených v zákoně o vlastnictví bytů v konkursu nakládat jako se zákonem předkupním právem.

Nepřesnost úvahy odvolacího soudu o dalším možném postupu správce konkursní podstaty však sama o sobě není důvodem pro kasaci napadeného rozhodnutí (závěr o neplatnosti smlouvy obstojí i tak).

K dovolatelkou namítané jiné vadě řízení [ve smyslu § 241 odst. 3 písm. b) o. s. ř.], spočívající v tom, že soudy nesprávně odmítly provést důkaz dědickým spisem, který měl prokázat, že hodnota členského podílu (a tedy i bytu, který získala do vlastnictví) byla penězi ocenitelná a podléhala daňovým předpisům v rámci dědického řízení, Nejvyšší soud uzavírá, že touto vadou řízení postiženo není. Závěr, že členský podíl k družstevnímu bytu je hodnotou penězi ocenitelnou, podléhající dědické dani, je v soudní praxi (včetně rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu) všeobecně přijímán jako platný, avšak nemá a nemůže mít žádného vlivu na výsledek sporu o excindační žalobě (předmětem sporu není převod členského podílu ani vyloučení členského podílu z majetku konkursní podstaty). Dovolání tedy ani potud důvodné není.

Jelikož se dovolatelce prostřednictvím uplatněných dovolacích důvodů správnost napadeného rozsudku zpochybnit nepodařilo, Nejvyšší soud dovolání, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) jako nedůvodné zamítl (§ 243b odst. 1 a 5 o. s. ř.).

Právní komise si Vás rovněž dovoluje upozornit na drobné aktualizace k zákonům II/I 2003.

Zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

ve znění

zákona č. 231/1992 Sb., zákona č. 591/1992 Sb., zákona č. 600/1992 Sb., zákona č. 273/1993 Sb., zákona č. 303/1993 Sb., zákona č. 38/1994 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 136/1994 Sb., zákona č. 200/1994 Sb., zákona č. 237/1995 Sb., zákona č. 286/1995 Sb., zákona č. 94/1996 Sb., zákona č. 95/1996 Sb., zákona č. 147/1996 Sb., zákona č. 19/1997 Sb., zákona č. 49/1997 Sb., zákona č. 61/1997 Sb., zákona č. 79/1997 Sb., zákona č. 217/1997 Sb., zákona č. 280/1997 Sb., zákona č. 15/1998 Sb., zákona č. 83/1998 Sb., zákona č. 157/1998 Sb., zákona č. 167/1998 Sb., zákona č. 159/1999 Sb., zákona č. 356/1999 Sb., zákona č. 358/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 363/1999 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 122/2000 Sb., zákona č. 123/2000 Sb., zákona č. 124/2000 Sb., zákona č. 149/2000 Sb., zákona č. 151/2000 Sb., zákona č. 158/2000 Sb., zákona č. 247/2000 Sb., zákona č. 249/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 309/2000 Sb., zákona č. 362/2000 Sb., zákona č. 409/2000 Sb., zákona č. 458/2000 Sb., zákona č. 61/2001 Sb., zákona č. 100/2001 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 164/2001 Sb., zákona č. 256/2001 Sb., zákona č. 274/2001 Sb., zákona č. 477/2001 Sb., zákona č. 478/2001 Sb., zákona č. 501/2001 Sb., zákona č. 86/2002 Sb., zákona č. 119/2002 Sb., zákona č. 174/2002 Sb., zákona č. 281/2002 Sb., zákona č. 308/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb.,

a zákona č. 130/2003 Sb.

(novela je v textu vyznačena tučným písmem)

UPOZORNĚNÍ!

Vzhledem k tomu, že jde pouze o drobnou úpravu, neuveřejňujeme celé znění zákona, pouze upozorňujeme na změněné ustanovení.

Úpravy dané novelou č. 130/2003 Sb.

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) se mění takto:

1. V příloze č. 2 VÁZANÉ ŽIVNOSTI skupina 214 Ostatní se doplňuje ve sloupci 1 text:
Nákup, skladování a prodej zdravotnických prostředků, které mohou být prodávány prodejci zdravotnických prostředků*),
ve sloupci 2 text:
a) vysokoškolské vzdělání, nebo vyšší odborné vzdělání ukončené absolutoriem, nebo středoškolské vzdělání zakončené maturitní zkouškou, nebo prokazatelnou dvouletou praxi v činnosti s jimi prodávanými zdravotnickými prostředky, a
b) doklad o proškolení výrobcem**) příslušného zdravotnického prostředku k činnostem uvedeným ve sloupci 1
a ve sloupci 3 text:
*) § 1 odst. 2 vyhlášky č. 350/2000 Sb., kterou reguluje prodej zdravotnických prostředků.
**) § 18 odst. 2 písm. a) bod 1 zákona č. 123/2000 Sb., o zdravotnických prostředcích a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 130/2003 Sb.
2. V příloze č. 3 KONCESOVANÉ ŽIVNOSTI se skupina 315 Zdravotnické prostředky, obor živnosti Nákup, skladování a prodej zdravotnických prostředků stanovených Ministerstvem zdravotnictví, které mohou být prodávány prodejci stanovených zdravotnických prostředků včetně textu ve sloupcích 2, 4 a 5 zrušuje.

Čl. IV zákona č. 130/2003 Sb. zní:

Přechodné ustanovení

Živnostenská oprávnění vydaná v souladu s přílohou č. 3 skupinou 315 Zdravotnické prostředky k zákonu č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zůstávají v platnosti i po nabytí účinnosti tohoto zákona s tím, že rozhodnutí o udělení koncese

a koncesní listiny se považují za průkazy živnostenského oprávnění pro novou vázanou živnost uvedenou v příloze č. 2 ve skupině 214 Ostatní.

Zákon č. 130/2003 Sb. nabývá účinnosti dnem 1. září 2003.

Zákon č. 328/1991 Sb. o konkursu a vyrovnání

---

ve znění

zákona č. 122/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 74/1994 Sb., zákona č. 117/1994 Sb., zákona č. 156/1994 Sb., zákona č. 224/1994 Sb., zákona č. 84/1995 Sb., zákona č. 94/1996 Sb., (úplné znění č. 238/1996 Sb.), zákona č. 151/1997 Sb., zákona č. 12/1998 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 30/2000 Sb., zákona č. 105/2000 Sb., zákona č. 214/2000 Sb., zákona č. 368/2000 Sb., zákona č. 370/2000 Sb., (úplné znění č. 45/2001 Sb.), zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 501/2001 Sb., zákona č. 125/2002 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 403/2002 Sb. **a nálezu ÚS č. 101/2003 Sb.**

(novela je v textu vyznačena tučným písmem)

U P O Z O R N Ě N Í !

Vzhledem k tomu, že jde pouze o drobnou úpravu, neuveřejňujeme celé znění zákona, pouze upozorňujeme na změněné ustanovení.

Úpravy dané novelou č. 101/2003 Sb.

Ustanovení § 24 odst. 4 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, se ruší.

Nález ústavního soudu č. 101/2003 Sb. nabyt účinnosti dnem 4. dubna 2003.

N o v é z n ě n í :

§ 24

(1) Správce je oprávněn popřít nevykonatelný nárok přihlášený konkursním věřitelem, vyšší nároku nebo jeho právní důvod. O tom správce vyrozumí konkursního věřitele, o jehož nárok jde, a současně ho vyzve, aby svůj nárok, jeho vyšší nebo právní důvod uplatnil do 30 dnů u soudu, který prohlásil konkurs, s tím, že jinak nelze k popřenému nevykonatelnému nároku, jeho vyšší nebo právnímu důvodu přihlížet.

(2) Popře-li správce nárok už vykonatelný, uplatní své popření do 30 dnů od přezkumného jednání u soudu, který prohlásil konkurs, jinak se popřený vykonatelný nárok bude považovat za zjištěný.

(3) Popře-li pohledávku pouze správce a nebyla-li pohledávka popřena žádným z konkursních věřitelů, může ji i po skončeném přezkumném jednání správce dodatečně písemně uznat vůči konkursnímu soudu. Dodatečným uznáním správce se taková pohledávka nadále pokládá za zjištěnou; o tom soud vydá usnesení, proti němuž není odvolání přípustné; usnesení se doručí správci a konkursnímu věřiteli, jehož pohledávku správce dodatečně uznal.

(4) Jestliže bylo před prohlášením konkursu o popřené pohledávce zahájeno řízení a toto řízení bylo přerušeno [§ 14 odst. 1 písm. c)], provede se určení popřené pohledávky v již zahájeném řízení; nové řízení o popřené pohledávce se nezahajuje [§ 14 odst. 1 písm. d)]. Návrh na pokračování přerušeno řízení je třeba podat ve lhůtách určených zákonem (§ 23 odst. 4 a 5 a § 24 odst. 1 a 2); účastníky řízení se stávají ti, které zákon za účastníky označuje (§ 23 odst. 2 a 3 a § 24 odst. 1 a 2).

Za právní komisi připravila: JUDr. Jarmila Veselá

Poznámky ke zdanění správců konkursní podstaty

Výňatek z rozboru daňové problematiky

(Za daňovou komisi připravila JUDr. Milena Nováková)

V rámci daňové komise Komory probíhá diskuse k vybraným otázkám zdanění správců konkursní podstaty. Komise uvítá diskusi k této oblasti, která má velký dopad na výši odměny správců konkursních podstat a tím na jejich motivaci. Současně může uvažovaná legislativní změna vyvolat značnou diferenciaci v odměňování.

1. Daň z příjmu – dopad novely č. 492/2000 Sb., zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších novel.

KSKŘI v ČR se po léta snažila, aby byla odstraněna tvrdost zákona o dani z příjmů, která neumožňovala správcům konkursních podstat rozdělit příjmy, získané jako odměnu správce za několik let činnosti. Odměna správce je ve většině případů vyplácena najednou za několik let. V naprosté většině probíhajících konkursů není dostatek finančních prostředků na vyplacení záloh odměny správce a tak správce dostane celou odměnu až po zpeněžení veškeré konkursní podstaty. Novela č. 492/2000 Sb., zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších novel, měla tuto tvrdost řešit. Není nám známo z jakých důvodů se však do zákona dostalo ustanovení, které je v naprostém rozporu se zákonem o konkursu a vyrovnání.

Do zákona o dani z příjmů vnesla shora uvedená novela ustanovení uvedené pod § 7 odst. 2 písm. d), které stanoví: „příjmy z činností předběžného konkursního zvláštního zástupce správce a vyrovnávacího správce, které nejsou živností ani podnikáním podle zvláštního právního předpisu“. Na toto ustanovení pak navazuje ustanovení § 14, které stanoví, že příjmy z činností předběžného konkursního zvláštního zástupce správce a vyrovnávacího správce, které nejsou živností ani podnikáním podle zvláštního právního předpisu lze rozdělit nejvýše na pět poměrných částí.

Takto formulované ustanovení se dostalo do rozporu se zákonem o konkursu a vyrovnání a vznikla paradoxní situace, kdy zákon o dani z příjmů umožňuje dělit základ daně někomu, kdo podle žádného zákona neexistuje tj. předběžný konkursní zvláštní zástupce správce a problém, který měla řešit nepostihuje.

Na tuto nesrovnalost upozorňovala naše Komora při každém jednání s pracovníky MF. Při každém školení novel se správci konkursních podstat dovolávali školitelů o výklad předmětného ustanovení. Na základě

různých výkladů nesrozumitelného ustanovení se řídila řada správců konkursních podstat tím, že v zákoně došlo pouze k vypuštění interpunkce a správci konkursní podstat mohou dělit daňový základ. I konzultace s některými místními finančními úřady vyplynuly ve smyslu původního zamýšleného záměru zákonodárce a finanční úřady vyhovovaly žádostem správců o odpuštění placení záloh na daň z příjmů po výpočtech rozděleného základu daně na pět zdaňovacích období. Do dnešní doby, tj. po dobu tří let nebyl nikdo schopný odstranit ze zákona uvedenou nesrovnalost a řešit její negativní dopady na daňovou povinnost správců konkursních podstat.

2. Daň z přidané hodnoty

Je nutné přesně specifikovat postavení správce konkursní podstaty. Toto činí pouze zákon o konkursu a vyrovnání č. 328/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, který institut správce konkursní podstaty zavádí. Správcem konkursní podstaty může být pouze osoba, kterou ustanoví soud v usnesení o prohlášení konkursu. Správce není účastníkem řízení, jeho postavení a s ním související oprávnění, povinnosti i odpovědnost se zakládají výlučně na předpisech procesního práva. Správce je proto potřeba považovat za procesní subjekt, čemuž ostatně nasvědčuje i okolnost, že zákon v § 8 odst. 2 charakterizuje jeho postavení jako funkci. Nelze jej proto považovat za zástupce úpadce nebo konkursních věřitelů. Postavení účastníka řízení má pouze při uplatňování své pohledávky na odměnu a náhradu hotových výdajů.

Činnost správce konkursní podstaty má některé rysy, kterými se podobá činnosti likvidátora. Podstatným rozdílem mezi nimi je však různost jejich postavení. Zatímco správce je subjektem soudního řízení (procesním subjektem), je likvidátor subjektem hmotného práva. Jejich postavení je natolik odlišné, že při prohlášení konkursu nemůže správce současně působit jako likvidátor. Funkce správce zaniká rozhodnutím soudu o zproštění funkce (§ 8 odst. 5), jinak zanikne jen smrtí správce.

Zákon o konkursu a vyrovnání (§ 8 odst. 3) přiznává správcům pouze dva hmotněprávní nároky, a to nárok na odměnu a nárok na náhradu výdajů. Vyúčtování odměny se provádí v konečné zprávě, což nevyklučuje poskytnutí zálohy. Poskytnutí zálohy i její výše záleží na úvaze soudu a věřitelů.

Odměna správce je stanovena kogentně vyhl. MS ČR č. 476/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jakékoliv jiné určení odměny není přípustné. Odměna správce je určena právním předpisem (vyhl. MS ČR č. 476/1991, Sb., v platném znění). Určování výše zálohy na odměnu správce v průběhu konkursního řízení je problematické s ohledem na neznalost konečného uspokojení věřitelů.

Dohled nad činností správce vykonává věřitelský výbor a soud.

Pokyn MF ČR D 202 Uplatňování daně z přidané hodnoty při prohlášení konkursu čj. 181/57 975/1999 stanoví, že **výkon funkce** správce konkursní podstaty, kterou vykonává vlastním jménem na vlastní zodpovědnost a za kterou obdrží stanovenou odměnu, je zdanitelným plněním správce konkursní podstaty. Jedná se o zdanitelné plnění podle § 2 odst. 1 písm. b) ZDPH poskytování služeb, které nejsou uvedeny v příloze č. 2 ZDPH. Odměna správce konkursní podstaty je jeho příjmem, který se započítává správci konkursní podstaty do obrátu pro povinnost zaregistrovat se DPH.

V předchozí úpravě v Pokynu MF ČR D 167 - Postup při zrušení registrace plátce daně z přidané hodnoty čj. 181/89 701/97 bylo stanoveno, že činnost správce konkursní podstaty není považována za podnikání, protože se jedná pouze o zajištění výkonu funkce, do které byl ustanoven soudem. Tento výklad byl správný a byl v souladu se zákonem o konkursu a vyrovnání, který upravuje postavení správce pouze jako procesního subjektu konkursního řízení.

Současná úprava registrace plátce DPH je zcela opačná, aniž by se změnila výchozí podmínky pro postavení správce v zákoně o konkursu a vyrovnání. Tento výklad postavení správce konkursní podstaty značně diskriminuje a poškozuje. Správce konkursní podstaty nelze srovnávat s profesemi advokáta,

znalce, daňového poradce, likvidátora, neboť všechny tyto vyjmenované profese mají ve svém podnikání zcela odlišné právní postavení. Jsou nositelem hmotněprávních nároků. Svou činnost mohou vykonávat z vlastní iniciativy a ne pouze na základě jmenování do funkce soudem. Správce nemůže své jmenování nikterak ovlivnit a pokud není soudem jmenován po dobu např. čtyř let, nemůže se jmenování domáhat.

Výklad výkonu správce jako podnikatelské činnosti správce konkursních podstat značně finančně poškozuje. Už takto jsou správci postiženi nedostatečnou úpravou daně z příjmu. Správci konkursní podstaty náleží za jeho činnost odměna stanovená vyhláškou. Většinou v rámci konkursu nejsou finanční prostředky na vyplacení záloh na odměnu správce v průběhu konkursního řízení a tak správce dostává svoji odměnu až jednorázově a to často po několika letech. Možnost rozdělení odměny do několika období nemá odpovídající úpravu pro počítání obrátu pro hranice plátce DPH. Také u daně z přidané hodnoty, by se mělo na odměnu správce hledět ne jako na obrat za poslední tři měsíce, ale tak jak tomu ve skutečnosti je (na obrat často i za 50 měsíců).

Připravovaná novela zákona o dani z příjmů by měla i na odměnu správce konkursní podstaty stanovit základní sazbu DPH tj. 22 %. Vyhláška o odměňování správců neřeší problematiku vyplacení DPH z konkursní podstaty ve vztahu k odměnám správců, plátců DPH. Pokud byla stanovena pro odměnu správce snížená sazba DPH (tj. 5 %), byli správci konkursní podstaty plátců DPH finančně diskriminováni v odměňování oproti správcům konkursních podstat neplátcům DPH pouze o 5 %. Zamýšlený 22 % rozdíl ve výši odměny SKP, který je plátcem DPH a mezi SKP neplátcem je velmi diskriminující.

K insolvenčnímu zákonu

Problematika nového insolvenčního zákona a zákona o insolvenčních správcích byla v období posledních dvou měsíců předmětem diskuse nejenom na půdě organizací sdružujících správce konkursní podstaty. KSKŘI v ČR pracovala aktivně v celém procesu přípravy nového zákona od Věcného záměru. Zástupce Komory projednával všechny důležité kroky a náměty v širším „kolegiu“ dalších přizvaných zástupců asociací a sdružení správců konkursní podstaty a Komory advokátů ČR. Ne všichni se vždy postavili k této spolupráci čelem. V průběhu měsíce května 2003 se uskutečnilo několik zásadních pracovních jednání týmu MS ČR, které rozhodly s konečnou platností o postupu prací a termínu předání nového zákona vládě ČR.

Uskutečnilo se dále jednání Hospodářského podvýboru pro malé a střední podnikání v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR (12. června 2003), kde problematika konkursu a vyrovnání byla konzultována ve vazbě na zákon č. 455/1991 o živnostenském podnikání. Dne 24. června 2003 bylo v Senátu Parlamentu ČR pořádáno veřejné slyšení na téma „Úpadkové právo“, organizované Výborem pro hospodářství, zemědělství a dopravu a Ústavně právním výborem. Toboto jednání se zúčastnil JUDr. Pavel Rychetský, ministr spravedlnosti ČR a náměstek místopředsedy vlády JUDr. Jaroslav Bureš.

Ani po uvedených jednáních se nemůžeme příliš opájet představou, že nový zákon vstoupí v platnost v příštím roce. Vystoupení zástupce Komory Ing. E. Deutsche, člena rekodifikační komise MS, na obou uvedených jednáních jsou uvedena pro větší informovanost členů.

Poslanecká sněmovna parlamentu ČR

Hospodářský podvýbor pro malé a střední podnikání

Ing. Erich Deutsch, člen komise MS ČR pro úpadkové právo, člen KSKŘI v ČR

Vážené dámy a pánové poslanci,
Vážený pane předsedo, Vážení hosté,

ve svém příspěvku bych se chtěl zmínit o jedné z oblastí podnikání, které bohužel není tou zrovna úspěšnou, ale jedna z těch, která bývá tou konečnou, ale nemusí ji vždycky být. Tak jako mince má svůj líc a rub, tak také podnikání má své protipoly, kdy se daří a jsme úspěšní podnikatelé, živnostníci, tak, kdy se nám nedaří a jsme v likvidaci, či bankrotujeme. Ano, chci v obecné poloze hovořit o konkursním řízení.

Jak jistě víte a jste informováni, připravuje se v současné době nový úpadkový zákon, který má nahradit stávající zákon č. 328/1991 Sb. o konkursu a vyrovnání, včetně jeho 18-ti novel. Bude se ve své podstatě jednat o dva zákony, když ze stávajícího připravovaného zákona o úpadku a způsobech jeho řešení je teze správcem rozpracována do samostatného návrhu paragrafového znění zákona o insolvenčním správci a České komoře insolvenčních správců a o změně dalších zákonů (Zákon o insolvenčních správcích).

Nově připravovaný zákon bude mít mimo nově koncipované teze jeden nový a zcela zásadní fenomén a tou je reorganizace. Již v úvodu musím upřesnit, že se nejedná o spasitelné řešení úpadce za předpokladu, že sám úpadce nebude spolupracovat, když ano tak bude fakticky strůjcem svého dalšího osudu. O co tedy v podstatě jde?

Reorganizace je v českých poměrech novým způsobem řešení úpadku, který je znám ze zahraničních úprav (počítá s ním např. jak německé, tak americké úpadkové právo).

Její podstatou je provedení opatření k odstranění krizového stavu dlužníkovy podniku, postupné uspokojování pohledávek věřitelů z provozu dlužníkovy podniku podle soudem schváleného plánu a průběžná kontrola věřitelů nad provozem podniku a plněním reorganizačního plánu. Výhodou tohoto řešení, při němž provoz podniku pokračuje, je překonání krizového stavu (výhoda pro dlužníka), zachování pracovních příležitostí (při tvorbě reorganizačních plánů zpravidla aktivně spolupracují i odborové organizace) a většinou i výhodnější uspokojení pohledávek věřitelů (zejména nepřednostních) než při zpeněžení.

Pohledávky věřitelů se při reorganizaci zásadně uspokojí v rozsahu, v jakém jsou pojaty do reorganizačního plánu. Do něho mohou být pojaty v plné výši (zpravidla bez příslušenství) anebo ve výši snížené (v tom případě má reorganizace některé rysy vyrovnání).

Reorganizaci bude možné provést jen na základě plánu, který musí být schválen soudem a to v rozhodnutí o způsobu řešení úpadku reorganizací („rozhodnutí o reorganizaci“).

Počítá se s tím, že reorganizaci bude navrhovat dlužník, zpravidla již v návrhu na zahájení insolvenčního řízení. V nové úpravě však bude vytvořen prostor pro podání návrhu na reorganizaci věřiteli. Lze uvažovat též o tom, že v případě návrhu na reorganizaci vzneseného věřiteli bude návrh plánu předkládán soudu správcem podstaty, po souhlasu věřitelského výboru. Rovněž se počítá s tím, že dlužníku bude určena nejzazší možná lhůta k předložení plánu reorganizace (uvažuje se o době mezi 60 až 120 dny), tak, aby tento institut nebyl dlužníkem zneužíván na úkor věřitelů a aby poctivý dlužník měl možnost plán sestavit v reálné době.

Předpokládá se, že plán reorganizace bude obsahovat zejména:

- Informace o opatřeních, která byla učiněna po zahájení insolvenčního řízení, a o opatřeních, která budou uskutečněna k tomu, aby se vytvořily podmínky pro plánované uspořádání poměrů dlužníka a jeho věřitelů.
- Část vysvětlující jak se v důsledku plánu změní postavení účastníků řízení, zejména jak budou za účelem ozdravení dlužníkovy podniku omezeny, odloženy či konvertovány nároky věřitelů.

Plán bude moci omezit i práva zajištěných věřitelů (počítá se např. s možností změnit způsob zajištění nebo zúžit rozsah majetku sloužícího k zajištění věřitelovy pohledávky).

Počítá se s tím, že plány reorganizace mohou být založeny na celé řadě distribučních schémat stejně jako na distribuci hodnot ve formě šeků nebo zásob. Potud nebude jejich podobě nový zákon klást omezení.

Podle nové úpravy bude možné, aby hotovost nebo jiný majetek, který má při reorganizaci sloužit k uspokojení věřitelů, bylo lze získat z různých zdrojů, včetně plné nebo částečné likvidace dlužníkovy majetku, fúze nebo převzetí dlužníka jiným subjektem, příjmu z budoucích operací, kapitálového navýšení, vydáním nových dlužních nebo kmenových cenných papírů, restrukturalizací nebo především existujících zajištěných závazků, odškodněním nebo kombinací výše uvedeného.

Přijetí plánu bude vyloučeno, jestliže:

- nebyly dodrženy předpoklady pro jeho předložení nebo plán nesplňuje předepsané obsahové náležitosti,
- plán zjevně nemůže mít vyhlídky na přijetí věřiteli,
- nároky věřitelů zjevně nemohou být podle plánu splněny,
- vyšlo najevo, že plán nebyl navržen v dobré víře, případně, že navrhovatel plánu zatajil některé informace rozhodné pro přijetí plánu.

Nová úprava počítá s tím, že třídy věřitelů budou hlasovat o plánu odděleně. Plán bude považován za přijatý, akceptuje-li jej každá třída věřitelů.

Jestliže některá z tříd nepřednostních věřitelů plán odmítne, bude možné jej přesto mít za přijatý, jestliže věřitelé této třídy nedopadnou podle plánu hůře, než by dopadli, kdyby byl dlužníkův podnik zlikvidován v konkursu (tzv. test „nejlepšího zájmu“). I když bude plán akceptován příslušnými třídami věřitelů, jeho soudnímu schválení bude moci svým návrhem zabránit věřitel, který (byť jeho třída hlasovala pro přijetí plánu), plánu v určené lhůtě odporoval (sám pro něj nehlasoval), a který prokáže, že s plánem by dopadl hůře, než bez plánu.

Toto pravidlo je převzato ze zahraničních úprav, když s ním při reorganizaci pracuje jak německé tak americké úpadkové právo. Právě v souvislosti s jeho prosazením v nové právní úpravě nabývají na významu úvahy o principu priority v konkursu (obsažené výše).

V průběhu plnění plánu bude moci dojít k jeho změně pouze se souhlasem soudu a věřitelského výboru.

Reorganizace skončí rozhodnutím soudu, kterým dlužník nabude opět plné dispozice s podnikem.

Nebude-li reorganizace úspěšná, soud ji ukončí s tím, že úpadek bude dále řešen konkursem.

Výše uvedené představení základních bodů reorganizace jsou rozpracovány v souladu s Evropskou chartou pro malé podniky, přijaté Radou pro všeobecné záležitosti, dne 13. června 2000, a schváleny Evropskou radou na zasedání ve Fieře 20. června 2000.

Je docela na škodu, že právě té druhé lici podnikání není ze strany všech současně zainteresovaných stran, kdy se mluví o rozvoji podnikání, výroby a služeb ve všech pádech, věnována patřičná pozornost právě v od-

borných kruzích. Co je pak ještě horší, není ani v zásadě a zcela okrajově informována podnikatelská veřejnost. Případů varujících je pak celá řada. Pro doplnění a nad rámec výše uvedeného uvádím.

Jako příklad o naprosté nekoordinovanosti zcela závažných zákonů je i nově připravovaná novela živnostenského zákona a připravovaná novela zákona o úpadku. Pro krátkost času jsem porovnání obou zákonů připravil písemnou formou (které budou k dispozici u porádatelů), kde upozorňuji na dopady právě do sféry nekoordinovaných a omezujících vlivů prohlášením konkursu na společnost.

Znovu tak upozorňuji a kladu důraz na vážnost současné situace v provázanosti nejen zákonů (když sám zákon o úpadku a způsobech jeho řešení se dotkne více jak 60-ti základních zákonů a 20-ti podzákoných norem), ale i více jak dnes již 50-ti směrnic a nařízeních EU a ES a celé řady dalších pokynů, kterými bude podnikatelská veřejnost zavalena a nebude schopna aktuálně a konkrétně reagovat.

Ještě dnes nám zbývá sice málo času, ale je stále možnost se na nové podmínky se vstupem do EU včas připravit. O to více je pak třeba podnikat takové pracovní setkání jak je tomu v tomto případě a závěry včas transplantovat tam, kde se s nimi v nejbližší budoucnosti bude pracovat.

Co říci závěrem, už jenom to, že i přes současné dílčí větší, či menší nedostatky Česká republika udělala ohromný kus práce a že právě malé a střední podniky, respektive lidé, kteří je řídí jsou a budou těmi, kteří tvoří ekonomiku státu.

Je proto stále dluhem státu tuto skutečnost brát nejen v úvahu, ale především se i podle toho chovat a předem pak vytvářet vhodné klima pro rozvoj malého a středního podnikání.

Senát Parlamentu České republiky

výbor pro hospodářství, zemědělství a dopravu a ústavně - právní výbor

Ing. Erich Deutsch, člen komise MS ČR pro úpadkové právo, člen KSKŘI v ČR

Vážené dámy a pánové senátoři,
Vážená paní předsedající,
dámy a pánové,

ve svém příspěvku se budu přednostně věnovat problematice konkursních správců a jejich systému organizace z pohledu přípravy paragrafového znění návrhu Zákona o insolvenčních správcích, Asociace insolvenčních správců České republiky a o změně dalších zákonů (zákon o insolvenčních správcích).

Prohlášením konkursu se stává jmenovaný správce, dominantní osobou celého konkursního řízení. O co ve své podstatě jde většina z nás ví, ale skutečnost je pak zcela úplně v jiné poloze. Vyplývá to nejen z praxe,

ale i z vlastního konstituování zákona, kde prakticky není jeden odstavec nebo dokonce paragraf, kde by nefigurovaly povinnosti, či úkoly správce. Správci tak nebyla věnována vůbec žádná pozornost a celá tíha odpovědnosti byla jen na něm. Nebyly žádné zkušenosti a velice sporadicky byly vytvářeny první kontakty pro jeho vzdělávání a dobrovolné se sdružování.

Jedním z problémů českého úpadkového práva (upraveného dosud především zákonem č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „ZKV“, je nedostatečná úprava minimální odborné způsobilosti a systému organizace těch, kteří působí v rámci insolvenčního řízení tj. správců konkursních podstat, vyrovnávacích správců, resp. ostatních

správce (v terminologii zákona o úpadku tzv. „insolvenčních správců“) - dále též jen „správci“. Otázka odborné způsobilosti správců je do značné determinována a velmi úzce souvisí s celkovým systémem výběru, požadované kvalifikace a odborných požadavků na správce jako takové, jakož i s nedostatečně řešenou odpovědností a neexistujícím systémem sankcí vůči správcům porušujícím právní úpravu nebo postup s odbornou péčí.

S tím se pojí i kolísavá úroveň a velké rozdíly mezi odbornou a manažerskou vybaveností jednotlivých správců. Uvedené problémy jsou přitom systémového charakteru a vyplývají ze současného systému organizace správců a celkově ze způsobu jejich zápisu a jmenování. Příčinou současného stavu, který není obecně vnímán jako uspokojivý, je i skutečnost, že více než čtyřicetileté období, po které nebylo konkursní právo v českých zemích kodifikováno (od 1.1.1951 do 11.7.1991) mělo za následek výrazný nedostatek schopných přispět svými zkušenostmi k rozvoji českého úpadkového práva a tyto zkušenosti předat dalším osobám.

Z připravovaného návrhu zákona o úpadku vyplývá, že právní úprava úpadkového práva se bude ubírat směrem k větší komplexnosti, kvantitě a větší složitosti ruku v ruce s rozvojem dalších forem řešení krizových situací (úpadku), ale i vývojem úpadkového práva (příkladem tohoto předpokládaného budoucího vývoje může být až expanzivní rozvoj úpadkového práva v posledních 15 letech v USA).

Přijetím zákona o úpadku tedy dojde nejen k podstatnému rozšíření právní materie oproti současné situaci z hlediska množství právních norem, ale současně i k větší komplikovanosti a náročnosti právní úpravy a aplikaci úpadkového práva. Ruku v ruce s tím by mělo jít i zvyšování kvalifikace správců a jejich celková profesionalizace. Tomu však současný nevyhovující systém organizace správců a právní úprava vůbec neodpovídá a s vlastní právní úpravou procesu insolvenčního řízení, tak velmi úzce souvisí a jeho kvalitu podmiňuje i kvalita právní úpravy způsobu, forem a metod organizace správců podstaty, jejich jmenování do funkce, rovnoměrný a spravedlivý výběr a administrativní organizace zabezpečení jejich činnosti včetně otázek povinného pojištění (problematika tzv. profesionalizace správců podstat). Současný stav, jak konstatovala i Legislativní rada vlády České republiky, je neúnosný a žádá si konečné, ale především věcné řešení.

V dosavadní právní úpravě je správcům a jejich postavení věnována pouze torzovitá a kusá právní úprava více či méně doplněná prováděcí vyhláškou (§ 8 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, a vyhláška č. 476/1991 Sb.). V praxi konkursního (a v budoucnu obecně insolvenčního) řízení a při jeho aplikaci soudy však existuje řada nejasností v současné právní úpravě a nedořešených otázek týkajících se správců, jejich postavení, povinností při insolvenčním řízení, metod výběru správců pro jednotlivá řízení, organizace jejich činnosti atd. Systémovým a vhodným řešením výše nastíněných problémů se jeví profesionalizace insolvenčních správců a jejich organizace prostřednictvím právnické osoby zřízené zvláštním zákonem, na niž bude zčásti (především v oblasti systémo-

vého vzdělávání insolvenčních správců a vedení jejich seznamu) delegován výkon veřejné moci.

Smyslem zřízení právnické osoby není pouze provádění administrativní agendy, nýbrž také sjednocení výchovy a zvyšování kvalifikace členů a zajištění dalšího vzdělávání a profesionální průpravy správců (počítá se se soustavným vzděláváním správců), a rovněž systém přísné disciplinární odpovědnosti - kárného řízení. Mezi kárné žalobce patří nejen ministr spravedlnosti, ale i předseda insolvenčního soudu.

Navržená právní úprava proto obsahuje i statusovou část, která předpokládá vznik právnické osoby s povinným členstvím sdružující všechny fyzické osoby oprávněné vykonávat funkci insolvenčního správce podle zákona o úpadku. Výjimka z povinného členství je upravena jen pro osoby, které již jsou členy komory s povinným členstvím; i tyto osoby však jsou povinny podrobit se systému vzdělávání.

Je důležité zdůraznit, že návrh zákona o insolvenčních správcích je koncipován tak, aby byl kompatibilní s připravovanou rekonstrukcí konkursního práva - zákonem o úpadku, aby zákon o úpadku doplňoval o statusovou, organizační a kárnou organizaci insolvenčních správců s tím, že samotná procesní činnost insolvenčních správců by byla upravena v zákoně o úpadku, na který tento návrh navazuje a jej doplňuje.

Mezi základní pozitivní dopady navrženého řešení patří odbřemenění soudů od administrativy spojené s vedením seznamu správců, jejich zápisy, vyškrtáváním apod. a možnost, aby se soudy soustředily na neustále narůstající spornou agendu. dalším významným aspektem je i princip samofinancování, na kterém by právnická osoba byla ekonomicky založena (z příspěvků členů a z příspěvku členů i dalších osob na vzdělání), který by ulehčil i výdajům ze státního rozpočtu.

Návrh zákona podrobně upravuje právní úpravu vedení centrálního seznamů insolvenčních správců právnickou osobou, podmínky pro zápisy do seznamu a vyškrtnutí z tohoto seznamu, jakož i některé otázky výkonu činnosti insolvenčního správce.

Navržená právní úprava předpokládá změnu podmínek nezbytných pro zápis do seznamu insolvenčních správců, z něž budou vybírány osoby ustanovované do funkce insolvenčního správce podle nového zákona o úpadku co do

- požadavku vysokoškolského vzdělání insolvenčního správce (a to buď právnického vzdělání nebo vzdělání ekonomického zaměření),
- povinného absolvování dvouletého vzdělávacího kursu,
- vykonání zkoušky insolvenčního správce nebo rozdílové zkoušky insolvenčního správce,
- konkretizace požadavků na bezúhonnost insolvenčního správce.

Ve spojení s přechodnými ustanoveními se pak vytvářejí podmínky, za kterých budou do nového systému plynule začleněny fyzické osoby zapsané v dosavadních seznamech správců konkursních podstat vedených jednotlivými krajskými soudy podle dosavadních právních předpisů.

Činnost insolvenčního správce je pojata jako „podnikání na základě zvláštního právního předpisu“ - zákona o insolvenčních správcích - jdoucí mimo režim živnostenského zákona. Přitom není vyloučeno (s přihlédnutím k tomu, že příjmy insolvenčního správce jsou závislé na tom, zda bude ustanoven do funkce v konkrétním insolvenčním řízení), aby správci vykonávali jinou výdělečnou činnost. Na to navazuje i přímá novela zákona o advokacii, která výslovně upravuje slučitelnost výkonu advokacie a výkonu činnosti insolvenčního správce, jakož i slučitelnost členství v obou komorách tj. jak v České advokátní komoře tak i v České komoře insolvenčních správců.

Po splnění podmínek pro zápis do seznamu insolvenčních správců by uchazečům vznikl nárok na zápis do seznamu. Zápis do seznamu resp. vyškrtnutí ze seznamu správců by obdobně jako je tomu např. u advokátů mělo konstitutivní účinky. Teprve v důsledku zápisu se příslušná fyzická osoba stává osobou, jež může být ustanovena insolvenčním správcem pro konkrétní insolvenční řízení. Vyškrtnutím se seznamu právo vykonávat funkci správce podle zákona o úpadku pozbývá.

Přechodná ustanovení upravují postup, na jehož základě se fyzické osoby zapsané do seznamů správců podle dosavadních právních předpisů stanou insolvenčními správci podle tohoto zákona.

Tato navržená úprava tak zajišťuje volnost a rovnost pro vstup do odvětví tj. pro zápis do seznamu správců podstat tím, že vytváří standardní, jednotné a pro všechny stejné podmínky, aby se tak zabránilo „cechovnictví“ a tendencím k monopolizaci; a to i právními prostředky (možnost odvolání resp. správní žaloby).

Navrhovaná úprava rovněž obsahuje zmocnění ustanovení pro Ministerstvo spravedlnosti k vydání příslušných prováděcích vyhlášek, jakož i pravomoc ministerstva spravedlnosti schvalovat nejdůležitější stanovské předpisy a jejich změny (kárný řád a zkušební řád).

Na závěr bych chtěl pouze informovat o důvodu koncipování problematiky správce samotném návrhu zákona. Vysvětlení vyplývá z rozhodnutí Komise pro rekonstrukci úpadkového práva a způsobech jeho řešení při Ministerstvu spravedlnosti České republiky. Vlastní připravovaný návrh paragrafového znění zákona o úpadku a způsobech jeho řešení by měl mít více jak 500 paragrafů a samotná zmínka o správci a jeho profesního uspořádání pak více jak 50 paragrafů. Rozhodnutí (ale i přihlédnutí k ostatním profesním organizacím ze zákona) pak bylo zcela jednoznačné. Rozsáhlost zákona by se stala nepřehledným.

Znova pak jenom k připomenutí, že věcný záměr zákona o úpadku a způsobech jeho řešení byl připomínkovan ve více jak 50-ti vládních, státních a jiných hospodářských institucí včetně profesních komor a velice jednoznačně, fakticky bez připomínek bylo doporučeno a navrženo, aby správce a činnosti spojené s jeho prací byly zaštitěny profesní organizací. V tomto duchu je pak připraveno paragrafové znění návrhu Zákona o insolvenčních správcích, Asociaci insolvenčních správců České republiky a o změně dalších zákonů (zákonu o insolvenčních správcích). Zákon pak bude s dokončeným návrhem paragrafového znění Zákona o úpadku a způsobech jeho řešení po opětovném přehodnocení a zajištění kontinuity paragrafových znění předložen vládě k dalšímu jednání.

Informace z Komory

Kontaktní spojení na členy představenstva Komory - aktualizace

JUDr. Jarmila Veselá – prezidentka

- dosílací adresa: KSKŘI v ČR, Dlouhá třída 16, 110 00, Praha 1
- tel. zam.: 272 176 401, fax: 272 176 425, e-mail: vesela@vpreal.cz
- tel. KSKŘI v ČR: 224 81 84 14, fax: 227 195 275, e-mail: info@kskri.cz

Doc. Ing. Anna Klosová, CSc. – 1. viceprezidentka

- dosílací adresa: Poradenství/Consultancy Tis Praha s.r.o., Sudoměřská 32, 130 00 Praha 3
- tel. zam.: 222 727 843, fax: 222 727 829
- e-mail: tis-praha@tis-praha.cz
klos@mbox.vol.cz

Ing. Jiří Krejčířek – 2. viceprezident

- dosílací adresa: Hrdličkova 2206/5, 148 00 Praha 4
- tel. zam.: 602 363 679, 224 317 719, fax: 224 320 654
- e-mail: krejcirik@archipo.cz

Ing. Erich Deutsch – člen představenstva

- dosílací adresa: Pohraniční 333/20, 405 01 Děčín
- tel. zam.: 412 511 079, 736 164 533, fax: 412 539 048
- e-mail: komoraspec-sever@cbox.cz

Informace z Komory

Prof. Ing. Vladimír Klaban, CSc. – člen představenstva

- dosílací adresa: Vnitřní 10, 602 00 Brno
- tel. zam.: 541 182 166, 549 244 845,
- fax: 541 213 217
- e-mail: vladimir.klaban@vabo.cz

JUDr. Světlana Zvolánková – členka představenstva

- dosílací adresa: Advokátní kancelář, Karlovo náměstí 18, 120 00, Praha 2
- tel. zam.: 224 914 045, 602 122 704,
- fax: 224 913 993, 224 913 857
- e-mail: ak_zvolankova@thundernet.cz

Ing. Jiří Kocvrlich – člen představenstva

- dosílací adresa: Žerotínovo náměstí 12, 750 11 Přerov, P.O.Box 15 A
- tel. do zam.: 602 581 779
- e-mail: jikoc@prerov.cz

Územní sekce

Ing. Jozef Šrámek – předseda Středočeské územní sekce, v.č. hl. m. Prahy, člen představenstva

- dosílací adresa: Seifertova 14, 130 00 Praha 3
- tel. zam.: 222 717 919, 777 783 749,
- fax: 227 717 919
- e-mail: sramekjozef@mbox.vol.cz

Ing. Petr Šmíd – předseda Severočeské územní sekce, člen představenstva

- dosílací adresa: Hrušovany 73, 431 43 Chomutov
- tel. zam.: 474 692 347, 608 272 422,
- fax: 474 692 347
- e-mail: konkurs@nero.cz

Ing. Jitka Jiskrová – předsedkyně Východočeské územní sekce, členka představenstva

- dosílací adresa: Ropkova 51, 570 01 Litomyšl
- tel. zam.: 603 261 838
- e-mail: jiskrova@lit.cz

JUDr. Milena Nováková - předsedkyně Jihočeské územní sekce, členka představenstva

- dosílací adresa: Rooseveltova 37, 381 01 Český Krumlov
- tel. zam.: 380 711 562, 602 473 850
- e-mail: padak@padak.cz

Ing. Vladimír Malčík – předseda Jihomoravské územní sekce, člen představenstva

- dosílací adresa: Valtická 19, 629 00 Brno
- tel. zam.: 543 210 250, 603 245 575,
- fax: 543 214 865, 543 312 859
- e-mail: vmalcik@volny.cz

Bc. Karel Tousek – předseda Západočeské územní sekce, člen představenstva

- dosílací adresa: Pařížská 2, 301 50 Plzeň
- tel. zam.: 603 822 987
- e-mail: karel.tousek@seznam.cz

JUDr. Petr Macháč – předseda Severomoravské územní sekce, člen představenstva

- dosílací adresa: 28. října 150, 702 00 Ostrava
- tel. zam.: 606 711 742
- e-mail: petr.machac@mailcity.cz

Kontaktní spojení na dozorčí radu KSKŘI v ČR

Ing. Radek Deutsch – předseda

- dosílací adresa: Pohraniční 333/20, 450 01 Děčín
- tel. zam.: 412 511 079
- e-mail: komoraspec-sever@cbox.cz

Ing. Václav Pelikán – člen dozorčí rady

- dosílací adresa: V Břízkách 346/3, 150 00 Praha 5
- tel./fax zam.: 257 222 735, 257 211 254, 602 356 645
- e-mail: pelikan@psservis.cz

JUDr. Zdeněk Indráček – člen dozorčí rady

- dosílací adresa: Milady Horákové 9, 370 05 České Budějovice
- tel. zam.: 603 830 765

Kontaktní spojení na kancelář KSKŘI v ČR

- dosílací adresa: Dlouhá třída 16, 110 00 Praha 1
- tel.: 224 818 414, 227 195 276, 224 811 175,
- fax: 227 195 275
- e-mail: info@kskri.cz

Bulletin, číslo 3, 2003, ročník VIII

časopis Komory specialistů pro krizové řízení a insolvenční v ČR.

Redakční rada: vedoucí: Doc. Ing. Anna Klovová, CSc. Členové: Ing. Miroslav Heger, Ing. František Chochola, Ing. Jiří Kocvrlich, Pavlína Linhartová, Ing. Václav Pelikán.

Adresa redakce: Komora specialistů pro krizové řízení a insolvenční v ČR, Dlouhá 16, 110 00 Praha 1
tel.: 224 818 414, 227 195 276 fax: 227 195 275, e-mail: info@kskri.cz.

Příjem inzercí: Infomedia, s.r.o., Hráskeho 15, 148 00 Praha 4, tel.: 271 911 131, fax: 271 911 128
e-mail: infomedia@infomedia.cz. **Sazba a distribuce:** Infomedia, s.r.o., tel.: 271 911 131.

Tisk: Wendy, s.r.o., Mělník, tel.: 315 625 115.

Cena: 70 Kč (pro členy KSKŘI zdarma). Vychází 6x ročně. Toto číslo vyšlo 18. 7. 2003